Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied

Marián
Kropaj

Právne a mimoprávne východiská duševného vlastníctva

2020

Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied

Marián Kropaj

Právne a mimoprávne východiská duševného vlastníctva

JAZYKOVEDA A TERMINOLÓGIA
FILOZOFIA
PSYCHOLÓGIA A SOCIOLÓGIA
UMENOVEDA A PEDAGOGIKA
UMENOVEDA A PEDAGOGIKA
POLITIKA A POLITOLÓGIA
EKONÓMIA
MARKETING A MANAŽMENT
VÝSKUM A VÝVOJ
INOVÁCIA
TVORIVOSŤ
TRANSFER TECHNOLÓGIÍ
INTERNET

ÚSTAVNÉ PRÁVO
SPRÁVNE PRÁVO
TRESTNÉ PRÁVO
FINANČNÉ PRÁVO
OBČIANSKE PRÁVO
PRÁVO SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA
PRACOVNÉ PRÁVO
OBCHODNÉ PRÁVO
SÚŤAŽNÉ PRÁVO

ZÁKONNÍK TVORBY

Publikácia je výstupom riešenia projektu **APVV-15-0456** s názvom **Dlhodobé a recentné tendencie vývoja pozitívneho práva vo vybraných odvetviach právneho poriadku** (Long-term and Recent Tendencies of Development of Positive Law in Selected Fields of Legal Order)

Recenzenti:

Mgr. Mária Kropajová, PhD.

JUDr. Sylvia Lattová, PhD.

JUDr. Lenka Vačoková, PhD.

© Marián Kropaj, 2020

© Ústav štátu a práva SAV, 2020

ISBN 978-80-973039-4-5 (e-pub)

Všetky práva vyhradené. Ani jednu časť publikácie nemožno reprodukovať, kopírovať, uchovávať či prenášať prostredníctvom elektronických, mechanických, rozmnožovacích či iných médií – bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora.

Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied
Bratislava
2020

OBSAH

Použité skratky 5
PREDSLOV 11
ÚVOD DO DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA 18
I. Interdisciplinárne (mimoprávne) súvislosti duševného vlastníctva 20
1. Filozofia a duševné vlastníctvo 20
2. História a duševné vlastníctvo 22
3. Jazykoveda a duševné vlastníctvo 24
4. Psychológia a duševné vlastníctvo 26
5. Sociológia a duševné vlastníctvo 27
6. Umenoveda a duševné vlastníctvo 28
7. Politika, politológia a duševné vlastníctvo 29
8. Ekonomika a duševné vlastníctvo 29
9. Technika a duševné vlastníctvo 31
10. Veda, výskum, vývoj a duševné vlastníctvo 31
II. Interdisciplinárne (právne) súvislosti duševného vlastníctva 32
1. Ústavné právo a duševné vlastníctvo 32
2. Správne právo a duševné vlastníctvo 33
3. Finančné právo a duševné vlastníctvo 34
4. Trestné právo a duševné vlastníctvo 35
5. Občianske právo procesné a duševné vlastníctvo 36
6. Právo sociálneho zabezpečenia a duševné vlastníctvo 36
7. Občianske právo hmotné a duševné vlastníctvo 37
8. Obchodné právo a duševné vlastníctvo 40
9. Pracovné právo a duševné vlastníctvo 44
10. Medzinárodné právo a duševné vlastníctvo 48
11. Európske právo a duševné vlastníctvo 48
III. Aktuálne výzvy v oblasti práva duševného vlastníctva a náčrt jeho ďalšieho rozvíjania v interdisciplinárnych súvislostiach 51
ZÁVER 56
Použitá literatúra 57

Použité skratky

Zákony

AZ	Autorský zákon – zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov
CSP	Civilný sporový poriadok – zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov
EP	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov
KZ	zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (Kompetenčný zákon)
NP	zákon č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov
OBZ	Obchodný zákonník – zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
OZ	Občiansky zákonník – zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
PZ	Patentový zákon – zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov
SP	zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov
TP	Trestný poriadok – zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
TZ	Trestný zákon – zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
ZA	zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov
ZD	zákon č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch v znení neskorších predpisov
ZDP	zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
ZKR	zákon č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov
ZMPSP	zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov
ZMS	zákon č. 68/1997 o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov
ZOGZR	zákon č. 215/2001 Z. z. o ochrane genetických zdrojov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo v znení neskorších predpisov
ZOHS	zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
ZOOU	zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

ZoP	zákon č. 495/2008 Z. z. o poplatku za udržiavanie platnosti patentu, o poplatku za udržiavanie platnosti európskeho patentu s účinkami pre Slovenskú republiku a o poplatku za udržiavanie platnosti dodatkového ochranného osvedčenia na liečivá a výrobky na ochranu rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ZoPDVCO	zákon č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení neskorších predpisov
ZOPV	zákon č. 90/1993 Z. z. o opatreniach v oblasti priemyselného vlastníctva v znení neskorších predpisov
ZOPVZO	zákon č. 469/2003 Z. z. o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ZOR	zákon č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane odrôd rastlín v znení neskorších predpisov
ZOŠPVaV	zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov
ZOZ	zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov
ZP	Zákonník práce – zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
ZPTAS	Tlačový zákon – zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ZPZ	zákon č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch, o zmene zákona č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch a zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení zákona č. 577/2001 Z. z. a zákona č. 14/2004 Z. z.
ZSP	zákon SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov
ZSPP	zákon NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov
ZTPP	zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ZTPV	zákon č. 146/2000 Z. z. o ochrane topografii polovodičových výrobkov v znení neskorších predpisov
ZUF	zákon č. 13/1993 Z. z. o umeleckých fondoch v znení neskorších predpisov
ZÚV	zákon č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ZVPVZN	zákon č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch v znení neskorších predpisov
ZVR	zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov

ZVŠ zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

ŽZ Živnostenský zákon – zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Medzinárodné dohovory

BD Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel z roku 1886, doplnený v Paríži v roku 1896, revidovaný v Berlíne v roku 1908, doplnený v Berne 1914, revidovaný v Ríme 1928, v Bruseli 1948, v Štokholme 1967 a v Paríži 1971, uverejnený pod vyhláškou MZV č. 133/1980 Zb. v znení vyhlášky MZV č. 19/1985 Zb.

BuD Budapeštianska zmluva o medzinárodnom uznávaní uloženia mikroorganizmov na účely patentového konania (1977), uverejnená pod vyhláškou MZV č. 212/1989 Zb. v znení vyhlášky MZV č. 85/2002 Z. z.

DMZAD Dohovor o medzinárodnom zápise audiovizuálnych diel v roku 1989 (Ženeva), uverejnený pod vyhláškou MZV č. 68/1994 Zb.

DoPP (PLT) Dohovor o patentovom práve – Oznámenie MZV SR č. 99/2005 Z. z. v znení oznámenia č. 639/2005 Z. z.

DoVPI Dohoda o Vyšehradskom patentovom inštitúte, oznámenie MZV a EZ SR č. 369/2015 Z. z.

DOZ Dohovor o práve ochrannej známky z roku 1994 (Ženeva), uverejnený pod vyhláškou MZV č. 215/1998 Z. z.

DWIPO Dohovor o zriadení Svetovej organizácie duševného vlastníctva z roku 1967, uverejnený pod vyhláškou MZV č. 69/1975 Zb. v znení vyhlášky MZV č. 80/1985 Zb.

LiD Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu (1958), revidovaná v roku 1979, uverejnená pod vyhláškou MZV č. 67/1975 Zb. v znení vyhlášky MZV č. 79/1985 Zb.

LoD Locarnská dohoda o medzinárodnom triedení priemyselných vzorov a modelov (1968), uverejnená pod vyhláškou MZV č. 28/1981 Zb.

MD Madridská dohoda o medzinárodnom zápise továrenských alebo obchodných známok z roku 1891, revidovaná v Bruseli 1900, vo Washingtone 1911, v Haagu 1925, v Londýne 1934, v Nice 1957 a v Štokholme 1967 v znení vyhlášky MZV č. 65/1975 Zb. v znení vyhlášky č. 78/1985 Zb.

MDoRO Medzinárodný dohovor na ochranu nových rastlinných odrôd z roku 1961 (Paríž), revidovaný 10. novembra 1972, 23. októbra 1978 a 19. marca 1991 v Ženeve, uverejnený pod oznámením MZV č. 351/2009 Z. z.

MDPFKÚ Madridská dohoda o potlačovaní falošných alebo klamlivých údajov o pôvode tovaru z roku 1891, revidovaná v roku 1958, uverejnená pod vyhláškou MZV č. 64/1963 Zb.

ND Niceská dohoda o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb na účely zápisu známok (1957), revidovaná v Štokholme 14. júla 1967, uverejnená pod vyhláškou MZV č. 118/1979 Zb. v znení MZV č. 77/1985 Zb.

NZoOS Nairobská zmluva o ochrane olympijského symbolu (1981)

PCT Patent Cooperation Treaty – Zmluva o patentovej spolupráci z roku 1970 v znení revízie z roku 1979 a z roku 1984 (Washington), oznámenie č. 296/1991 Zb. v znení oznámenia č. 529/1992 Zb., č. 291/1995 Z. z., č. 292/1995 Z. z. atď, naposledy zmena vykonávacieho predpisu č. 61/2020 Z. z.

PD Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva z roku 1993, revidovanom v Bruseli 1990, vo Washingtone 1911, v Haagu 1925, v Londýne 1934, v Lisabone 1958, v Štokholme 1967, uverejnený pod vyhláškou MZV č. 64/1975 Zb. v znení vyhlášky č. 81/1985 Zb.

PZAUV Pekinská zmluva o audiovizuálnych umeleckých výkonoch z roku 2012, uverejnená pod oznámením MZV SR č. 192/2020 Z. z.

RD Rímsky dohovor o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a organizácií rozhlasu a televízie z roku 1961, uverejnený pod vyhláškou MZV č. 192/1964 Zb. (s opravou v č. 157/1965 Zb.)

ŠD Štrasburská dohoda o medzinárodnom patentovom triedení (1971), uverejnená pod vyhláškou MZV č. 110/1978 Zb. v znení vyhlášky MZV č. 86/1985 Zb.

TRIPS Dohoda o obchodných aspektoch práv na duševné vlastníctvo, Marrákeš 1994, tvorí Prílohu 1C Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie, oznámenie MZV SR č. 152/2000 Z. z.

VDAP Všeobecný dohovor o autorskom práve z roku 1952 (Ženeva), revidovaný v Paríži 24. júla 1971, uverejnený pod vyhláškou MZV č. 134/1980 Zb.

WCT Zmluva Svetovej organizácie duševného vlastníctva o autorskom práve z roku 1996 (Ženeva), uverejnená pod oznámením MZV SR č. 189/2006 Zb.

WPPT Zmluva Svetovej organizácie duševného vlastníctva o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch (Ženeva), uverejnená pod oznámením MZV SR č. 177/2006 Z. z.

ŽD Ženevský dohovor o ochrane výrobcov zvukových záznamov pred nedovoleným rozmnožovaním ich zvukových záznamov z roku 1971, uverejnený pod vyhláškou MZV č. 32/1985 Zb.

Medzinárodné organizácie

Vládne

OMPI/WIPO World Intellectual Property Organization – Svetová organizácia duševného vlastníctva

UNESCO United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
UNIDROIT International Institute for the Unification of Private Law – Medzinárodný ústav pre zjednotenie súkromného práva
WTO World Trade Organization – Svetová obchodná organizácia

Mimovládne

AIPPI Association Internationale pour la Protection de la Propriété Intellectuelle – Medzinárodné združenie na ochranu duševného vlastníctva
ALAI Association Littéraire et Artistique Internationale – Medzinárodné literárne a umelecké združenie
ATRIP International Association for the Advancement of Teaching and Research in Intellectual Property – Medzinárodné združenie na podporu výučby a výskumu v oblasti duševného vlastníctva
BIEM Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d´Enregistrément et de Réproduction Mécanique – Medzinárodný úrad pre mechanické vydania (združujúci ochranné autorské spoločnosti zaoberajúce sa ochranou tzv. mechanických práv)
CISAC Confédération Internationale des Sociétés d´Auteurs et Compositeurs – Medzinárodná konfederácia združení autorov a skladateľov
EASA European Academy of Sciences and Arts – Európska akadémia vied a umení
GESAC European Authors´ Societies – Európska skupina združení autorov a skladateľov
IDLO International Development Law Organization – Medzinárodná organizácia pre právny rozvoj
IFPI International Federation of the Phonographic Industry – Medzinárodná federácia fonografického priemyslu

Iné skratky

APVV Agentúra na podporu výskumu a vývoja
CPI Code de la Propriété Intellectualle français – francúzsky zákonník o ochrane duševného vlastníctva
DRM Digital Rights Management – digitálna správa práv
EIPR European Intellectual Property Review – Revue európskeho duševného vlastníctva
EPD Európsky patentový dohovor – Dohovor o udeľovaní európskych patentov z roku 1973 v znení revízie z roku 2000, oznámenie č. 376/2002 Z. z.
EPO European Patent Office – Európsky patentový úrad

EUIPO	European Union Intellectual Property Office – Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations – Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade – Všeobecná dohoda o clách a obchode
IIC	International Review of Intellectual Property and Competition Law – Medzinárodná revue pre duševné vlastníctvo a hospodársku súťaž
LITA	autorská spoločnosť
MK SR	Ministerstvo kultúry SR
MPaRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
OKS	Organizácia kolektívnej správy
OZIS	Ochranné združenie interpretov Slovenska
SAPA	Slovenská asociácia producentov v audiovízii
SD EÚ	Súdny dvor Európskej únie
SLOVGRAM	nezávislá spoločnosť výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a zvukovo-obrazových záznamov
SOZA	Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam
ÚPV SR	Úrad priemyselného vlastníctva SR

PREDSLOV

„*O čo tu pôjde?*“

Túto rečnícku otázku nastoľuje Ján Švidroň v predhovore svojej knihy *Tvorba a právo* (1991), ktorá vyšla vo Vede, vydavateľstve SAV, pred takmer tridsiatimi rokmi. Bolo to krátko nato (po roku 1989), keď po vyše štyridsiatich rokoch budovania socializmu (od roku 1948) došlo v Československu k nečakane rýchlej zmene politicko-ekonomického systému. Otvorili sa tak nové možnosti rozvoja spoločnosti, nehatené už prechádzajúcou, neraz i zaväzujúcou monopolnou ideológiou. Autor sa vtedy zamýšľal predovšetkým nad otázkou, či už dozreli podmienky na monografické spracovanie tejto rozsiahlej, mnohovrstevnej, širokospektrálnej a všadeprítomnej interdisciplinárnej či multidisciplinárnej problematiky z hľadiska jediného vedného odboru – právnej vedy, hoci jej predtým venoval osem rokov intenzívneho štúdia. Svoj prvý vedecký článok na tému *K právnej problematike spoločných vydaní literárnych diel* publikoval už v roku 1985 na stránkach časopisu Právny obzor a nasledovali ďalšie vedecké články. Švidroň čitateľovi naznačuje, že jeho predkladaná monografia iste nebude odpoveďou na všetky otázky, ktoré sa mu nad jej názvom môžu natískať, najmä ak k nej pristupuje z iného vedného, technického alebo umeleckého odboru. Napriek tomu však predkladá vo svojom vednom odbore istú dosiahnutú syntézu výsledkami vlastných dovtedajších výskumov, ktorá umožňuje aj iným záujemcom o danú oblasť orientovať sa v nej s novými podnetmi i na základe štruktúry predmetu skúmania, vyjadrenej vo výslednom systematickom členení monografie, rozsahu literatúry, ktorú pri jej spracovaní využil, ako aj metód, ktoré vo výskumnej práci uplatňoval. Čo azda vo svojej práci opomenul, má byť kreatívnou výzvou pre iných, aby prípadnú medzeru vyplnili vlastným výskumom a možné nedostatky diela vedecky objasnili alebo aj prekonali vlastnou konštruktívnou kritikou. To všetko totiž patrí k vedeckej práci a kreativite, na ktorej sa zakladá vedecký pokrok v každom vednom odbore. Patrí to k podstate vedy ako organicky spätého celku všetkých vedných odborov, z ktorých každý má nielen vlastný predmet výskumu, ale aj špecifické metódy a techniky vedeckého bádania. Vzájomné ovplyvňovanie vedných, technických aj umeleckých odborov v dnešnej informačnej spoločnosti, ktorá sa začala i v našom prostredí rodiť práve v čase vydania uvedenej knihy Jána Švidroňa, je dnes už neodmysliteľné a samozrejmé azda pre každého premýšľajúceho človeka.

V roku 2013 o generáciu mladší autor tejto monografie o úzko súvisiacej téme „interdisciplinárnych súvislosti duševného vlastníctva“ predložil svoju prvú monografiu *Právnofilozofické východiská práva duševného vlastníctva* (Bratislava : Veda, vydavateľstvo SAV, 272 s.). Načrtol v nej hodnotové východiská práva a osobitne práva duševného vlastníctva. Pozornosť venoval vymedzeniu ľudskej bytosti, princípom a zásadám života, vzťahu vedy a viery v historickom vývoji a vyústením bol náčrt práva duševného vlastníctva vo svetle jeho právnej filozofie.

Profesor Švidroň bol autorovým školiteľom v doktorandskom štúdiu, a tak autor pozná jeho základné vedecké práce. Preto aj „komparatívne“ konštatuje, že tak ako pri predkladaní svojej prvej monografie čitateľskej verejnosti, rovnako aj dnes pri predkladaní ďalšej monografie sa aj jemu naliehavo natíska zhodná úvodná otázka na objasnenie čitateľovi – „O čo tu pôjde?“

Kým prvá monografia vydaná v roku 2013 podstatným spôsobom prehĺbila poznatky autorovej dizertačnej práce obhájenej v septembri 2011 na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave na tému *Právnofilozofické východiská všeobecnej teórie práva duševného vlastníctva*, predkladaná monografia po uplynutí ďalších siedmich rokov v časti nadväzuje na pôvodné poznatky. Ani teraz však nie je možné konštatovať, že predložená práca predstavuje komplexné spracovanie skúmanej problematiky, hoci úsilie autora so zameraním na tento cieľ bolo ešte intenzívnejšie ako počas doktorandského štúdia. Na jej dosiahnutie treba podľa úprimnej mienky autora nadobudnúť nielen hlbšie vedomosti, ale najmä životné skúsenosti, ktoré sa iba štúdiom kníh, nech je akokoľvek zanietené a poctivé, získať nedajú. Možno ich získať len postupne, a možno lepšie „ani nepočítajúc čas“.

Reagovať na dynamiku práva duševného vlastníctva bolo autorovi umožnené najprv v interakciách s mladšími kolegami v pedagogickom procese na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave, kde najskôr ako interný doktorand a neskôr ako odborný asistent v Ústave práva duševného vlastníctva (vznikol v roku 2007, aktuálny názov: Ústav práva duševného vlastníctva a informačných technológií) zabezpečoval komplexnú výučbu v tomto odbore, a tiež neskorším pedagogickým pôsobením na Katedre politológie a Katedre sociológie spomínanej univerzity. Na Katedre politológie zabezpečoval predmety teória štátu a práva, masmediálne právo a politika, judikatúra Ústavného súdu SR, správne právo, volebná legislatíva a komparácie ústavných systémov. Na Katedre sociológie zabezpečoval predmety základy práva, rodinné a pracovné právo. Svoj akademický prístup k právu duševného vlastníctva však mal možnosť konfrontovať aj so skúsenejšími praktikmi, keď začal od roku 2012 prednášať v kurze duševné vlastníctvo, organizovanom Úradom priemyselného vlastníctva SR v Banskej Bystrici. Ešte širšie spoločenské súvislosti (najmä ekonomické) tohto odboru si uvedomuje vo svojom súčasnom pôsobení na Katedre obchodného práva Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. V čase dokončovania tejto monografie z dôvodu pretrvávajúcej pandémie COVID-19, žiaľ, neprebiehala výučba, ale predtým systematicky zabezpečoval študentom ekonomického zamerania výučbu nielen základného predmetu právo, ale aj špecializovaných predmetov pracovné právo, správne právo, obchodné právo, základy práva, právo v cestovnom ruchu a finančné právo, čo sú odbory takisto sa stretávajúce v odbore právo duševného vlastníctva. Samostatný predmet označený ako ochrana duševného vlastníctva sa vyučuje na Obchodnej fakulte už šiesty rok. Na základe záujmu študentov o témy duševného vlastníctva bola pripravená učebná pomôcka **Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov** (2017). Aktuálne je v procese posudzovania projekt KEGA zameraný

na prípravu učebnice zo základov práva duševného vlastníctva pre zahraničných študentov.

Autora s jeho školiteľom po rokoch opäť spojilo aj to, že tam, kde sa s ním autor prvýkrát stretol ešte ako študent politológie – na Katedre politológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity – už aj on sám v čase dokončovania prvej monografie pedagogicky pôsobil vo výučbe masmediálneho práva a politiky, teórie štátu a práva a volebnej legislatívy. Všetky tieto pedagogické skúsenosti, poznatky a podnety, získané v diškurzoch so študentmi, sa autor usiloval v maximálnej miere premietnuť aj do vlastných vedeckých a odborných článkov, učebníc a monografií.

Žiaľ, už niekoľko rokov výučba žiadnych doplnkových právnických predmetov na Katedre politológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity neprebieha.

Cieľom tejto publikácie je inšpirovať a načrtnúť základné právne a mimoprávne východiská práva duševného vlastníctva.

Okrem otázky *O čo tu pôjde?* sa natíska aj druhá otázka. Prečo treba tejto téme venovať až takú pozornosť a spracovať ju vo forme monografie? Možno vôbec formulované ciele naplniť, alebo budú dosiahnuté poznatky nutne poznačené rizikom zjednodušovania a povrchnosti? Je nepochybne pravdou, že neustále postupuje proces prehlbujúcej sa špecializácie jednotlivých vedných odborov, preto snaha o širší kontext vnímania sa môže zdať nadbytočnou a celkom nerealizovateľnou ambíciou. Napriek tomu existujú otázky, ktoré nemožno správne vnímať v uzavretosti jednotlivých špeciálnych vied. A to najmä preto, lebo už samo vyhradenie ich záujmu na vymedzenú oblasť výskumu a ich špecializovane zameraný pojmový aparát nemôžu poskytnúť vyčerpávajúce odpovede na mnohé pálčivé otázky univerzálnejšej povahy, ktoré si vyžadujú viacodborovú účasť, a teda iba jednotlivému špecializovanému vednému odboru na ich komplexne zodpovedanie chýba nevyhnutná kompetencia. **Hodnotové otázky** v podstate práva duševného vlastníctva a vôbec každej zmysluplnej činnosti právnika, človeka ako tvorcu v procese duševnej tvorivej činnosti, chápanie súčasnej hypertrofie práva a častých zmien zákonov, ale tiež otázky spravodlivej odmeny zamestnancov ako osôb tvoriacich v pracovnom pomere, či zdanlivo banálne vymedzenie pojmu práca, nemôžeme vysvetliť len z pozície pozitívneho práva.

Žiaľ, týmto všeobecným právnofilozofickým a právnoteoretickým otázkam sa doteraz nevenovala dostatočná pozornosť. Predkladané dielo predstavuje pokus poukázať na širšie súvislosti duševného vlastníctva, a to s asistenciou a využitím poznatkov z iných odborov. Zohľadnenie **filozofických, kultúrnych a hodnotových aspektov** má nezastupiteľné miesto v diskusii o tvorbe práva. Je však potešiteľné a nádejné, že záujem všeobecnej právnej teórie aj pozitívnoprávnych disciplín verejného i súkromného práva riešiť niektoré všeobecnejšie otázky vo viacodborovej spolupráci postupne vzrastá. Právna veda si začína čoraz viac uvedomovať, že na riešenie aktuálnych spoločenských problémov poznatky jednej vedy alebo z jedného odboru nestačia, preto prekračovanie tradičných hraníc jed-

notlivých odborov práva a rozvíjanie medziodborovej spolupráce sa stáva absolútnou nevyhnutnosťou. Následne možno prejsť aj k právnopolitickým úvahám (*de lege ferenda*) nad tým, čo je možné uplatniť v oblasti nášho platného práva (*de lege lata*).

Napokon možno spomenúť viaceré vedecké podujatia, ktorých odbornému zameraniu v práci venujeme pozornosť: *Tradice a inovace v občanském právu*, Brno, 2007; *Medzinárodné diskusné fórum o rekodifikácií súkromného práva*, 2008 (toto vedecké podujatie bolo prvé), Trnava; *X. Lubyho právnické dni: Reforma súkromného práva v strednej a východnej Európe*, Smolenice, 2009; *Interdisciplinárny vedecký seminár Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*, Bratislava, 2010; *II. česko-slovenský seminár o autorskom práve: Vyváženie záujmov v autorskom práve*, Bratislava, 2010; *Študijné dni ALAI*, Viedeň, 2010; *Trnavské právnické dni*, Trnava, 2010; *Dny práva*, Brno, 2010; *Možnosti a hranice liberalizácie pracovnoprávnych vzťahov*, Trnava, 2011; *Právo a jeho prostredie*, Tatranská Štrba, 2011; *Systémové alternatívy kapitalizmu*, Bratislava, 2011; *Jubileum – od ABGB k európskemu súkromnému právu, 200 rokov ABGB v Európe, Krakov*, 2011; *Olomoucké právnické dny*, Olomouc, 2012; *Trnavské právnické dni*, Trnava, 2012; *III. česko-slovenský seminár o autorskom práve: Nová koncepcia autorského práva*, Bratislava, 2013; *Sebauvedomenie právnej vedy* – konferencia k 60. výročiu vzniku Ústavu štátu a práv SAV, Bratislava, 2013; *Kreatívny priemysel a duševné vlastníctvo – Ako podporiť kultúru, vzdelanie, vedu a priemysel na Slovensku*, Bratislava, 2014; *Research forum 2014 Štrukturálna pomoc EÚ pre výskum a inovácie – efekty, príležitosti a riziká*, Vysoké Tatry, 2014; *Duševné vlastníctvo a transfer technológií II. - druhá séria*, Vysoké Tatry, 2014; *5th International Scientific Conference on Trade, International Business and Tourism*, Mojmírovce, 2014 *Research forum 2014 Štrukturálna pomoc EÚ pre výskum a inovácie – efekty, príležitosti a riziká*, Vysoké Tatry, 2015; *Sto rokov časopisu Právny obzor*, Bratislava, 2017; *IX. medzinárodná konferencia: Právo v podnikaní vybraných členských štátov EÚ,* Praha, 2017; *X. medzinárodná konferencia: Právo v podnikaní vybraných členských štátov EÚ*, Praha, 2018; *6th International Scientific Conference on Trade, International Business and Tourism*, Mojmírovce, 2019; *XI. medzinárodná konferencia: Právo v podnikaní vybraných členských štátov EÚ*, Praha, 2019. Ich tematickým zameraním sa autor inšpiroval aj pri písaní tejto monografie, poskytli mu dôležitý východiskový základ. Predovšetkým rozvíjanie česko-slovenskej vedeckej spolupráce v oblasti autorského práva – dlhoročnú spoluprácu tvorivo spracoval Ján Švidroň v článku Rozvíjanie tradície česko-slovenskej vedeckej spolupráce v oblasti autorského práva (s mozaikou osobných spomienok) v *Právnom obzore (*č. 4, 2010, s. 287 – 302), ale aj spolupráca právnických katedier zameraných na interdisciplinárne skúmanie právnych a ekonomických aspektov podnikania (koná sa od roku 2009), ale tiež Jesenná škola práva (koná sa od r. 1995 – v roku 2019 s podtitulom Realizácia práva v podmienkach právneho pluralizmu: európsky model) prináša syner-

gický efekt vo vzájomnom inšpirovaní a rozvoji právnych vied. Spolupráca v oblasti práva duševného vlastníctva, nových technológií a internetu sa naďalej rozvíja. Od roku 2016 vychádza pod vedením Zuzany Adamovej zborník slovenských a českých autorov *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*.

Nemožno však zabúdať ani na **iné vedecké podujatia**, na ktorých sa zúčastnil autor ešte počas svojich magisterských štúdií na Právnickej a Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave: *Česko-slovenské pravicové dni*, Slavkov pri Brne, 2005; *Česko-slovenské pravicové dni*, Modra, 2006; *Vzťahy a interakcia vnútroštátneho práva, medzinárodného práva a európskeho práva z hľadiska krajín Vyšehradskej štvorky po ich vstupe do Európskej únie*, Trnava, 2006; *Etika a politika*, Trnava, 2007; *Pokušenia demokracie a nepriatelia ľudskosti*, Trnava, 2008, ktoré tiež prispeli k postupnému rozširovaniu univerzálnejšieho autorovho vnímania sveta.

Najpodstatnejšie momenty rozhodnutia tvorivejšie sa zaujímať o načrtnuté otázky však predstavuje celkom náhodné stretnutie s profesorom Jánom Švidroňom na seminárnych cvičeniach študijného predmetu **Masmediálne právo a politika** v 3. ročníku magisterského štúdia politológie na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave a neskôr na konferencii s názvom Etika a politika, ktorú zorganizovala Katedra politológie spomenutej fakulty. Vtedy autor postupne spoznával jeho knihy **Tvorba a právo** (1991), **Základy práva duševného vlastníctva** (2000), inauguračnú prednášku **Konštituovanie vedy práva duševného vlastníctva v podmienkach Slovenskej republiky** (2001), **Cide Hamete Benengeli´s Last vision of Don Quixote** (2003, 2007), **Právnohistorické a právnoteoretické základy práva duševného vlastníctva a jeho miesto v systéme slovenského práva** (2009) a ďalšie jeho publikačné výstupy, ktoré sa stali aj podnetom na rozhodnutie ďalej tvorivo rozvíjať načrtnuté témy.

Cesta autora k aktuálne predkladanej monografii viedla jednak nepretržitým, jedenásťročným pedagogickým pôsobením postupne na viacerých fakultách (od Právnickej fakulty TU cez Filozofickú fakultu TU až po Obchodnú fakultu EU), a jednak uvedomením si podstaty vedeckej práce počas doktorandského štúdia na Právnickej fakulte TU, ďalšieho vedeckého pôsobenia na Filozofickej fakulte TU, Ústave štátu a práva SAV a Obchodnej fakulte EU. Už prvý vedecký článok v roku 2009 naznačil smerovanie autora – **Potreba interdisciplinárnosti v súkromnom práve po roku 1989 – hľadanie inšpirácie?** (historickoprávna a filozofická štúdia). Po dvadsiatich rokoch od Novembra 1989 nasledovalo autorovo pohliadnutie za historickým vývojom – **Ideály Nežnej revolúcie a ich premietnutie vo vývoji súkromného práva v prvých rokoch slovenskej transformácie spoločnosti** (2009). Po prvotnej skúsenosti s prípravou učebných pomôcok pre študentov už v roku 2009 – **Pracovné listy a prípadové štúdie z občianskeho práva hmotného**, s doplneným obsahom po dvoch rokoch – **Pracovné listy a prípadové štúdie z občianskeho práva hmotného** (2011) nasledoval celý rad ďalších učebných pomôcok napísaných s interdisciplinárnym dôrazom v spoluau-

torstve, rozširujúcich autorov obzor: **Základy pracovného práva pre ekonómov** (2014), **Finančné právo pre ekonómov** (2015), **Základy práva pre ekonómov** (2016), **Základy práva v cestovnom ruchu pre ekonómov** (2016), **Základy obchodného práva pre ekonómov** (2017), **Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov** (2017), **Praktikum k základom práva pre ekonómov** – obsahuje na s. 71 – 74 praktické prípadové štúdie aj z práva duševného vlastníctva (2018) až po **Poistné právo pre ekonómov** (2020). V čase zadávania tejto publikácie do tlače finalizuje príprava ďalších dvoch učebných pomôcok: **Právo v medzinárodnom obchode** a **Základy práva v angličtine pre zahraničných študentov a slovenských študentov anglofónneho štúdia**. Zuzana Adamová aktuálne pripravuje učebnicu: **Právo duševného vlastníctva** (2020). Základná učebná pomôcka z práva duševného vlastníctva pre ekonómov bola pripravená v roku 2017.

Táto publikácia má ambíciu základné vedomosti z práva duševného vlastníctva vhodne doplniť o ďalšie poznatky. Je **výsledkom interdisciplinárneho prístupu**, ktorý sa autor usiloval uplatňovať v celom svojom doterajšom vedecko-pedagogickom pôsobení, obohatenom aj o isté praktické skúsenosti nadobudnuté na Okresnej prokuratúre v Trnave a v advokátskej kancelárii v Piešťanoch. Pri spracovaní poukázal najmä na poznatky z filozofie, politológie, teológie, sociológie, psychológie, ekonómie a ďalších odborov. Ak sa k tej istej otázke vyjadrujú predstavitelia viacerých právnych a mimoprávnych odborov, tak k najsprávnejšiemu záveru možno zrejme najskôr dospieť na základe poznania týchto rôznych hľadísk.

Za dlhodobú cennú podporu, pripomienky a inšpiráciu úprimne ďakujem môjmu školiteľovi v doktorandskom štúdiu prof. JUDr. Jánovi Švidroňovi, CSc. (1952 – 2014), zakladateľovi Ústavu práva duševného vlastníctva PF TU v Trnave, bývalému riaditeľovi Ústavu štátu a práva SAV, ktorý mi poskytol nielen množstvo odbornej literatúry z vlastnej, desaťročia budovanej knižnice, ale aj prijatím do riešiteľského kolektívu výskumného projektu, podporeného zmluvou APVV 0340-10, s názvom Právo v dynamike spoločenského vývoja a jeho teoretické reflexie, umožnil vznik prvej mojej monografie. Považujem ho za duchovného otca aj tejto monografie podporenej zmluvou APVV 15-0456 s názvom Dlhodobé a recentné tendencie vývoja pozitívneho práva vo vybraných odvetviach právneho poriadku. Profesorovi Švidroňovi vďačím za to, čím som. Nielenže mi ako čerstvému absolventovi právnickej a filozofickej fakulty ponúkol možnosť školiteľstva v doktorandskom štúdiu, ale po odchode z fakulty mi odporučil pôsobenie na Ekonomickej univerzite v Bratislave (2012) a aj na Ústave štátu a práva SAV (2013).

Praktické skúsenosti autor postupne získaval aj sporadickým pôsobením v advokácii (2012), spoluprácou s vydavateľstvom Verlag Dashofer – publikovaním článkov pre prax, prednáškami pre Bussines Institut, Bratislava, v programe MBA pre lekárov, a posudzovaním záverečných prác pre Bankový inštitút Vysokej školy, a. s.

Povzbudením do postdoktorandskej činnosti boli pre autora priaznivé posudky oponentov prof. JUDr. Ignáca Antonína Hrdinu, DrSc., O. Praem., prof. JUDr. Jána Hurdíka, DrSc., a prof. JUDr. Mgr. Andrey Olšovskej, PhD., mojej dizertačnej práce. Moja vďaka patrí aj JUDr. Lenke Vačokovej, PhD. a JUDr. Sylvii Lattovej, Ph.D., za ich inšpiratívne recenzné posudky k tejto knihe. Pri písaní tejto knihy som našiel optimálne pracovné podmienky na Ústave štátu a práva SAV, kde som pod veľkým pochopením riaditeľa ústavu doc. JUDr. Jozefa Vozára, CSc. a celého pracovného kolektívu mohol napísať toto dielo. Za starostlivé posúdenie jazykovej stránky rukopisu ďakujem PhDr. Beate Vrzgulovej. Za grafický návrh obálky ďakujem Alžbete Pelcovej a grafickú úpravu/zlomenie Mgr. Vladimírovi Radikovi a Viere Pinčekovej. Ústretový a priateľský prístup som vždy našiel aj u Márie Kováčovskej a Mgr. Andrei Škopovej, PhD. Vďaka patrí aj manželke Majke a deťom Petruške (8), Jankovi (6), Aničke (3) a Majkovi (1), ktorí mi počas písania vytvárali priaznivé pracovné a rodinné prostredie. Z hľadiska svojho odlišného profesionálneho zamerania na oblasť knižničnej a informačnej vedy mi manželka svojimi postrehmi inšpiratívne vstupovala aj do záverečného cizelovania práce, za čo jej osobitne ďakujem.

Bratislava – Trnava – Piešťany, august 2020

Marián Kropaj

ÚVOD DO DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

Na základe rozboru novších základných vedeckých prác zaoberajúcich sa duševným vlastníctvom[1] možno zhodne so Švidroňom konštatovať, že právo duševného vlastníctva je samostatná pedagogická disciplína interdisciplinárnej (verejnoprávnej i súkromnoprávnej, hmotnoprávnej i procesnoprávnej) povahy a relatívne autonómny interdisciplinárny odbor právnej vedy.[2] Vzhľadom na predmet záujmu práva duševného vlastníctva ho môžeme považovať za hybridné právne odvetvie so širokými právnymi i mimoprávnymi **interdisciplinárnymi súvislosťami**.[3] Význam pre vedu, umenie a techniku je mimoriadny. Možno konštatovať, že napredovanie spoločnosti a ekonomický rozvoj je do značnej miery závislý od tvorivosti a inovácií, ktoré sú základnými charakteristickými rysmi duševného vlastníctva. V oblasti duševného vlastníctva musí prebiehať systematický interdisciplinárny základný vedecký výskum v celom spektre spoločenských a humanitných vied, tak ako túto úlohu opakovanie zdôrazňoval Ján Švidroň[4] a pred ním aj Štefan Luby.[5]

Treba sa usilovať tvorivo rozvíjať vlastné domáce riešenia problémov v záujme postupného rastu materiálnych a duchovných potrieb človeka a spoločnosti. Nie v zmysle objavovania dávno objaveného, ale v originalite myšlienok a uvažovaní nad najlepším riešením v našich podmienkach. Každý štát má totiž unikátne materiálne podmienky – ekonomické, politické, sociálne, geografické a iné, a tie vplývajú na konečnú podobu práva.

Význam inovácií sa prejavil najmä počas krízy COVID-19 v čase od marca 2020, keď bolo nevyhnutné v záujme zabezpečenia základnej komunikácie, vzdelávania, prežitia mnohých podnikateľov poskytujúcich svoje výrobky a služby,

---

1 ŠVIDROŇ, J. Právnohistorické a právnoteoretické základy práva duševného vlastníctva a jeho miesto v systéme slovenského práva. In ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. – ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.). *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava : Veda, 2009, s. 27 – 156; porovnaj tiež VOJČÍK, P. a kol. Právo duševného vlastníctva. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 35 – 36.

2 ŠVIDROŇ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Juga, 2000, s. 39 – 40.

3 Zo Švidroňovej publikačnej činnosti k téme uvádzame aspoň menší výber: ŠVIDROŇ, J. *Konštituovanie vedy práva duševného vlastníctva v podmienkach Slovenskej republiky [inauguračná prednáška]*. Bratislava : Veda, 2001, 31 s. ŠVIDROŇ, J. Právo duševného vlastníctva. In LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné 2*. 3. podstatne prepracované a aktualizované vyd. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 407 – 426. K tomu pozri tiež VOJČÍK, P. a kol. *Právo duševného vlastníctva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 45 – 81. Aj autor tejto monografie im venoval skoršiu pozornosť. KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 30 – 82.

4 KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. *Sub specie aeternitatis*. Život a dielo profesora Jána Švidroňa (1952 – 2014). Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, Faber, 2015, 352 s.

5 Poukázať treba na tri celoštátne smolenické konferencie o osobnomajetkových právach (1966, 1968, 1969). Z podnetu prvej celoštátnej konferencie o osobnomajetkových právach a pod vedením Š. Lubyho vznikla publikácia *Osobnomajetkové práva I*. (1968). KROPAJ, M. Právo duševného vlastníctva na stránkach časopisu Právny obzor. In OVEČKOVÁ, O – VOZÁR, J. a kol. *100 rokov časopisu Právny obzor*. Bratislava : Veda, 2017, s. 231 a 232.

vývinu vakcíny atď. objavovať nové inovácie. Inovácie sú kľúčové aj pri prekonaní krízy, rastu zamestnanosti a zabezpečenia fungovania celej spoločnosti.[6]

Kríza (environmentálna, zdravotnícka i následná ekonomická) spočíva v hodnotovom relativizme, ktorý má antropologickú a kultúrnu povahu.[7] Je v samom človeku, v jeho prístupe k svojmu životu, iným ľuďom a k chápaniu univerzálnych všeľudských hodnôt.

Práca je rozčlenená na dve základné kapitoly a viacero prierezových podkapitol. Cieľom prvej kapitoly je načrtnúť mimoprávne súvislosti duševného vlastníctva. Druhá kapitola je venovaná právnym súvislostiam duševného vlastníctva. V súčasnom slovenskom práve sa zdôrazňuje predovšetkým pozitívnoprávny prístup, avšak v tejto knihe ide najmä o prehĺbenie všeobecnej časti teórie duševného vlastníctva. Autor sleduje aj líniu svojho školiteľa, ktorú ponúkol v jeho publikáciách – počínajúc referátmi, ktoré predniesol na IV. Lubyho právnických dňoch v roku 1996[8] a na VIII. Lubyho právnických dňoch v roku 2004;[9] po nich nasledoval rad ďalších, v ktorých sa usiloval o prekonanie stereotypného prístupu k právu.

---

6 K inovačnej politike pozri aktuálne ČIŽIKOVÁ, A. Vývoj inovačnej politiky v Slovenskej republike. In *Duševné vlastníctvo*, 24, 2020, 1, s. 22 – 24.

7 „Konzumní a komerční způsob života otupuje mysl i ducha a přivádí ke ztrátě lidství, sebe sama a svobodné tvořivosti.“ SYROVÁTKA, J. Potřebujeme ochranu myšlenkových hodnot. In *Distance*, 2000, 1 [Cit. 2020-06-19]. Dostupné na internete: <http://www.distance.cz/rocnik-2000/1-cislo-6/potrebujeme-ochranu-myslenkovych-hodnot>.

8 ŠVIDROŇ, J. Úvodný referát: Pojem, predmet a systém práva duševného vlastníctva. In ŠVIDROŇ, J. – VOJČÍK, P. (Zost.) *Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 1997, s. 55 – 81.

9 ŠVIDROŇ, J. Materiálne a ideálne záujmy v slovenskom a európskom súkromnom práve/Materielle und ideelleinteressen im Slowakischen und Europäischen Privatrecht. In BLAHO, P. – ŠVIDROŇ, J. (Eds.) *Kodifikácia, europeizácia a harmonizácia súkromného práva : VIII. Lubyho dni : medzinárodná vedecká konferencia Smolenice 16. – 17. september 2004*. Bratislava : Iura Edition, 2005, s. 287 – 322.

I. Interdisciplinárne (mimoprávne) súvislosti duševného vlastníctva

Právo duševného vlastníctva (vo všeobecnosti právo) je jedným z normatívnych systémov a regulujúcich prostriedkov v spoločnosti. Je odrazom vývoja celej spoločenskej reality, ktorá v jednotlivostiach v mnohých smeroch vplýva na konkrétny charakter jeho obsahovej bázy. Nie je len jej izolovaným fragmentom, ako by sa mohlo pri povrchom pohľade zdať.[10]

Iba využívaním poznatkov z rôznych vedných disciplín možno komplexne chápať funkcie, podstatu a skutočný zmysel práva duševného vlastníctva ako normatívneho systému.

Nie parciálny, viac-menej deterministický pohľad na právo, ale celostný, usilujúci sa vystihnúť čo najkomplexnejšie realitu. Svoj nepopierateľný význam majú história, filozofia, sociológia, ekonómia, psychológia a ďalšie vedné disciplíny.

Právo duševného vlastníctva má široké a spoločensky veľmi závažné mimoprávne interdisciplinárne súvislosti, najmä ekonomické a sociologické, ktoré takisto treba mať na zreteli, ak máme správne chápať jeho spoločenský význam, ako aj jazykovedné, filozofické, všeobecnovedné a pedagogické dosahy. Možno ich chápať v dvojakom zmysle: z vedeckého hľadiska ako širšie systémové okolie, z ktorého do nášho odboru vstupujú teoretické podnety predovšetkým pre právnu vedu práva duševného vlastníctva, z praktického hľadiska ako reálne spoločenské prostredie, v ktorom sa právo realizuje a aplikuje a ktoré dáva podnety na tvorbu nového platného práva. Nestačí len poznať platné právo, treba uvažovať aj o tom, aké by malo právo byť, a predvídať jeho prejavy a dôsledky v spoločnosti. Imanentnou vlastnosťou práva je uvažovanie o tom, ako by „veci“ mohli fungovať lepšie. Každá takáto úvaha má prirodzene hodnotovú podstatu, a to nielen v práve, ale aj v ekonómii a iných vedách. Rôzne prístupy súťažia v programoch politických strán a následne sa o nich rozhoduje v politickej diskusii. Výsledná podoba práva predstavuje výsledok politiky reprezentovanej záujmami účastníkov, hodnotami, presvedčením a niekedy aj predsudkami.

1. Filozofia a duševné vlastníctvo

Otázkam zmyslu a pôsobenia práva v spoločnosti sa venuje filozofia, resp. právna filozofia. Kladenie všeobecnejších právnofilozofických otázok je veľmi dôležité aj pre právo duševného vlastníctva, ktorého uzatváranie sa iba do vlastných odborových hraníc by takisto neumožňovalo vnímať dôležitosť riešenia jednotlivých špecializovaných otázok aj v komplexných súvislostiach celospoločensky želateľných smerovaní ďalšieho vývoja. Až po zapojení filozofie možno vnímať skutočnú aktuálnosť a dôležitosť akejkoľvek čiastkovej problematiky, ktorej právo duševného vlastníctva venuje pozornosť. Zapojením univerzálneho filozo-

[10] „*na obsah a formu práva vplýva celý rad politických a ideologických podmienok, politické, morálne a iné názory, požiadavky a teórie*.“ PRUSÁK, J. *Právo v spoločnosti*. Bratislava : Obzor, 1980, s. 12.

fického prístupu, ktorý nie je a ani nemôže byť vlastný špeciálnym vedám, možno dospieť k takému vnímaniu skutočnosti, ktoré umožní lepšie chápať a reálne hodnotiť aj zmysel vedeckej práce uskutočnenej v odbore práva duševného vlastníctva.[11] Filozofia má byť spätá s jednotlivými špeciálnymi vedami,[12] aj s právom duševného vlastníctva.

Napríklad, pre právnické vnímanie určitej naformulovanej problémovej oblasti je nielen vítanou inšpiráciou hľadisko odborníka z iného odboru, ale vyslovene nevyhnutnosťou, ak má odborník záujem seriózne prikročiť k vysloveniu určitých záverov. Nielen základné pojmy duševného vlastníctva – autor, dielo a jednotlivé predmety duševného vlastníctva, tvorivosť –, ale aj akékoľvek procesy, ktoré prebiehajú v odbore práva duševného vlastníctva, treba vnímať aj právnofilozofickými očami. Uvedené tvrdenie možno zdôvodniť i tým, že základným nástrojom filozofie je **myslenie** a jeho rozvíjanie je veľmi úzko späté s každou ľudskou činnosťou, úplne mimoriadne s tvorivou duševnou činnosťou. Tá je ústredným pojmom práva duševného vlastníctva bez ohľadu na skutočnosť, či ide o tvorivosť v oblasti autorského práva alebo vynálezcovskú duševnú tvorivú činnosť a podobne. Filozofia v jej najširšom ponímaní ako výraz ľudského myslenia stojí na začiatku ľudskej kultúry (vedy a umenia), na začiatku vzniku nástrojov (technika) a v prvotnej kultivácii prírody myslením.

Z hľadiska filozofie sú zaujímavé už samotné podmienky vzniku a existencia duševného vlastníctva, ktoré sa vyznačuje potenciálnou ubikvitou, resp. časovou a priestorovou neviazanosťou. Pozornosť možno venovať subjektu, objektu, činnosti a situácii vzniku duševného vlastníctva.[13] Filozofia nastoľuje otázku, či tvorca len napodobňuje už niečo existujúce (idea vychádzajúca z Platóna) alebo vytvára niečo nové (Aristoteles).

Vynálezcovská tvorba bola podnietená prvotným úsilím človeka o objavovanie dosiaľ nepoznaného nielen pre nadobudnutie nového poznania „preňho samého“, ale na jeho využitie v zmysluplnom ľudskom živote prostredníctvom človeku užitočnej techniky, založenej na užitočnom praktickom využití každého nového poznania – od najužších špecializácií v súčasnom vedeckom chápaní po komplexný systém všetkého, čo dnes zastrešujeme pojmom „veda“.

Pokúsme sa aj v súčasnosti urobiť kritériom ľudského konania **pravdivosť** a **slobodné bádanie**. Nepochybne sa pravda v tom momente ukáže ako tá najužitočnejšia a najplodnejšia. Možno práve snaha človeka obetovať sa pre vyššie ciele

---

[11] Osobitne k autorskému právu pozri KROPAJ, M., MARTIŠOVÁ (KROPAJOVÁ), M. Interdisciplinárny pohľad na autorské právo, význam vedeckej práce a vyvažovanie záujmov v slovenskom autorskom práve. In *Právny obzor*, 93, 2010, 4, s. 410 – 422.

[12] „*Filozofia je jediná disciplína, ktorá sa snaží postihnúť človeka ako takého a v celku, pretože filozofia je vôbec zameraná na celok a nie je špeciálnou vedou.*“ ANZENBACHER, A. *Úvod do filosofie*. 2. preprac. vyd. Prel. K. Šprunk. Praha : Portál, 2004, s. 225.

[13] ŠVIDROŇ, J. *Tvorba a právo*. Bratislava : Veda, 1991, s. 30.

– šľachetné myšlienky – je tým, čo robí človeka človekom, a to bez ohľadu na dobu, v ktorej práve žije.[14]

V závislosti od toho, ktorá „filozofia", resp. filozofický koncept sa presadzoval, dochádzalo k ovplyvňovaniu smerovania ostatných vedných disciplín (týka sa to práva, politiky, psychológie, sociológie, ale nepochybne aj ekonómie).

2. História a duševné vlastníctvo

Človek môže chápať aktuálnu situáciu v akomkoľvek odbore a správne sa rozhodovať len vtedy, keď bližšie pozná predchádzajúci historický vývoj. Dejiny každého národa zaznamenávajú rôzne dejinné medzníky.[15] Niektoré z nich zásadne ovplyvňujú ďalšie smerovanie spoločnosti, preto si zaslúžia osobitnú pozornosť. V našich novších dejinách určite medzi ne patria roky **1948** a **1989**. V dôsledku udalostí počas 2. svetovej vojny sa uskutočnila po „Víťaznom februári" z roku 1948, za vtedy pretrvávajúcich vnútropolitických i medzinárodných okolností, radikálna zmena politicko-ekonomického systému v Československu. Ústava Československej republiky z roku 1948, prijatá v bezprostrednej nadväznosti na prevzatie moci komunistickou stranou, si vo svojej deklarácii vytýčila za cieľ dôjsť k spoločenskému poriadku, v ktorom bude úplne odstránené vykorisťovanie človeka človekom – k socializmu.[16] Vytýčené radikálne spoločenské zmeny sa zásadne premietli aj v rovine právnej vedy, ktorá bola vzápätí podporená importovaným uceleným marxisticko-leninským výkladom teórie štátu a práva, už „vybrúseným" v obsahu aj forme sovietskymi právnymi akademikmi od roku 1917 do roku 1948 v duchu povojnového stalinizmu.[17] Na dlhých štyridsaťjeden rokov sa

---

[14] „*Dakedy musí obetovať aj svoj život, aby zadosťučinil absolútnej mravnej požiadavke*." LETZ, J. *Filozofická antropológia*. Druhé doplnené vydanie. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2011, s. 149. [Cit. 2020-07-28]. Dostupné na internete: http://fff.truni.sk/user-data/publications/letz_antropologia.pdf.

[15] K histórii francúzskeho súkromného práva s úvahou o vhodnosti inšpirácie sekulárnym právom pre Slovensko pozri KROPAJ, M. – PASTRNÁKOVÁ, P. Historická cesta k francúzskej kodifikácii súkromného práva – sekulárne právo ako vhodná inšpirácia pre slovenské súkromné právo? (historickoprávna a filozofická štúdia). Trnava : *Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV*, 2010, s. 145 – 180. K histórii poistného práva pozri novšie JURKOVIČOVÁ, L. a kol. *Poistné právo pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2020, s. 11 – 22.

[16] ŠVIDROŇ, J. Právnohistorické a právnoteoretické základy práva duševného vlastníctva a jeho miesto v systéme slovenského práva. In ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. – ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.). *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava : Veda, 2009, s. 73.

[17] Porovnaj ŠVIDROŇ, J. *Tvorba a právo*. Bratislava : Veda, 1991, s. 85 – 89. Treba si uvedomiť, že Občiansky zákonník prijatý v nadväznosti na revolučné udalosti z februára 1948 a prijatie Ústavy z roku 1948, takmer bezmyšlienkovite prebral **sovietske právo**. K tomu vyberáme z dôvodovej správy k prvému čs. Občianskemu zákonníku: „Ak porovnáme vývoj sovietskeho občianskeho práva, nájdeme obdobnosť s naším doterajším právnym vývojom, najmä po víťaznom februári 1948." ŠTEFANKO, J. (Zost.) *Prvý Občiansky zákonník. Platný od roku 1951 do roku 1964 s dôvodovou správou a so súvisiacimi predpismi zameranými na vecné právo*. Šamorín :

moci chopila Komunistická strana Československa. Otvorila sa cesta k totalite, perzekúcii a násiliu na skupinách obyvateľstva, spojená s prvkami znárodňovania majetku, násilnej kolektivizácie poľnohospodárstva, rozlíšenia viacerých foriem vlastníctva[18] a rozdielneho prístupu k jeho ochrane,[19] ako aj všadeprítomnej ideologicko-mocenskej „cenzúry" a „kádrovania".[20] Toto obdobie zásadným spôsobom poznamenalo životy viacerých generácií česko-slovenskej populácie v 20. storočí. Ako sa však zdá, vplyv komunistickej ideológie a jej praktickej politiky (ktorá zahŕňala aj plánovité budovanie kádrových rezerv na medzigeneračnú postupnosť komunistickej ideológie a jej moci) sa negatívne prejavuje ešte aj dnes.

Napriek tomu – alebo práve preto – v záujme lepšieho poznania a korektnejšieho hodnotenia vývoja v Československu v rokoch 1948 – 1989 sa treba k tomuto obdobiu vracať a venovať väčšiu pozornosť osobitne vývoju právnej vedy, analýze výstupov vtedy publikujúcich autorov, a to v kontexte celkového spoločensko-ekonomického prostredia vtedajšej spoločnosti i širších historických a medzinárodných súvislostí toho obdobia. Nie je správne a ani vedecky korektné vnímať obdobie života viacerých generácií značne zjednodušene a len výlučne ideologicky, bez hlbšieho poznania daných prameňov. Navyše, nedostatočne venovaná pozornosť a zanedbanie vedeckého výskumu tohto historického obdobia v Slovenskej republike (na rozdiel od Českej republiky) – v spojitosti so syndrómom tzv. **krátkej pamäte** (niektorí publicisti dokonca hovoria o „kontinuálne zámernom gumovaní historickej pamäte každej nastupujúcej mladej generácie") – by sa mohli prejaviť v možnom opakovaní negatívnych javov z minulosti. „*Dejiny stále dokazujú, že trpíme stratou historickej pamäte a podliehame predstavám o koneč-*

Heuréka, 1999, s. 27. Alebo na inom mieste dôvodovej správy sa uvádza: „*Zvládnutie prác na osnove občianskeho práva bolo možné najmä vďaka tomu, že sme sa mohli oprieť o bohaté skúsenosti nášho veľkého spojenca Sovietskeho zväzu. Víťazná cesta k socializmu, nastúpená podľa zásad učenia všetkých učení a vedy všetkých vied, marxizmu-leninizmu, odráža sa markantne aj v socialistickej právnej vede*." Tamže, s. 35. Na dotvorenie skutočného obrazu následkov tejto implantovanej doktríny možno uviesť aj známe „polemické dielo" Zločiny komunizmu na Slovensku. 1948 – 1989. 1. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001, 743 s.; Zločiny komunizmu na Slovensku. 1948 – 1989. 2. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001, 575 s.

18 Vychádzajúc zo sovietskej stalinskej ústavy rozlíšil aj čs. občiansky zákonník z roku 1950 vlastníctvo (v dvoch formách, ako vlastníctvo štátne a vlastníctvo kolchozno-družstevné), osobné vlastníctvo a drobné súkromné vlastníctvo. K tomu pozri aj dôvodovú správu k z. č. 141/1950 Sb. In ŠTEFANKO, J. (Zost.) *Prvý Občiansky zákonník. Platný od roku 1951 do roku 1964 s dôvodovou správou a so súvisiacimi predpismi zameranými na vecné právo*. Šamorín : Heuréka, 1999, s. 24 a nasl.

19 Porovnaj novšie: BLAHO, P. Vlastníctvo a držba v československom občianskom práve v rokoch 1950 – 1983 (Historickoprávna štúdia). In *Právny obzor*, 91, 2008, 4, s. 267 – 282; ŠVIDROŇ, J. Tvorba vedeckého systému práva duševného vlastníctva. I. časť: Obdobie pred rokom 1989. In *Právny obzor*, 91, 2008, 5, s. 416 – 426.

20 KAPLAN, K. – TOMÁŠEK, D. O cenzuře v Československu v letech 1945 – 1956. In *Studie, Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, sv. 22*. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994, 183 s.

ných riešeniach politického a sociokultúrneho vývoja spoločnosti.“[21] *„Ak nejaká vina, ktorej sa dopustila ‚res publica‘, nie je spoznaná, odsúdená a určitým spôsobom odpykaná, stáva sa stále sa vracajúcou formou správania a ničí politickú existenciu.*“[22] Na krátku historickú pamäť nadväzuje opakovanie dejinných chýb, malá angažovanosť a nezáujem jednotlivcov o veci verejné, ale aj konflikt medzi mladými a staršími na pracoviskách a v rodinách, v politickom i sociálnom prostredí.[23] Ani Slovensko nie je výnimkou. Aj preto by ľudia nemali zabúdať na svoje korene, na svoju vlasť a hodnoty, ktoré im od narodenia vštepovali rodičia a učitelia. Ľudia by si nemali dať „gumovať“ pamäť, dôsledky precitnutia sú vždy bolestivé.

Historický vývoj duševného vlastníctva je aj monograficky dôkladne spracovaný.[24]

3. Jazykoveda a duševné vlastníctvo

Základné východiská tohto vzťahu boli upravené v učebnici Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov.[25] „Veci“ treba nazývať pravými menami, inak vznikajú problémy a nedorozumenia. Spôsobuje to veľa konfúzií pri tvorbe adekvátnej a terminologicky z hľadiska iných relevantných odborov obsahovo aj jazykovo čistej normotvorby, najmä v legislatívnej činnosti.[26] Stotožňujeme sa s názorom, že nie je terminologicky korektné, ak sa cudziemu slovu a jeho vedou spisovného slovenského jazyka normovanému slovenskému ekvivalentu dáva odlišný význam v iných odboroch. Z hľadiska práva je zaujímavé uvažovať nad obsahovou náplňou pojmov osoba a osobnosť. Občiansky zákonník upravuje ochranu osobnosti (§ 1, 11 – 16) a účastníkov občianskoprávnych vzťahov – fyzické a právnické osoby. Nasto-

[21] KATUNINEC, M. Kresťanská viera a usporiadanie spoločnosti. In *Viera a život*, 21, 2011, 1, s. 65.

[22] GUARDINI, R. *Sloboda a zodpovednosť.* Trnava : Dobrá kniha, 2001, s. 56.

[23] HREHOVÁ, H. a kol. Transformácia identity človeka v slovenskej spoločnosti. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2010, s. 20. K vplyvu sociálnej etiky na slovenské právo a osobitne aj právo duševného vlastníctva pozri KROPAJ, M. Stručný pohľad na sociálnu etiku a právo na Slovensku. In KATUNINEC, M. a kol. *Niekoľko pohľadov na kresťanskú sociálnu etiku a jej vplyv na Slovensku*. Trnava : Trnavská univerzita v Trnave, 2016, s. 213 – 256.

[24] ŠVIDROŇ, J. Právnohistorické a právnoteoretické základy práva duševného vlastníctva a jeho miesto v systéme slovenského práva. In ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. – ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.). *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava : Veda, 2009, s. 27 – 156. Určitý východiskový základ pre hlbšie štúdium duševného vlastníctva na našom území môže predstavovať aj KROPAJ, M. Právo duševného vlastníctva na stránkach časopisu Právny obzor. In OVEČKOVÁ, O. – VOZÁR, J. a kol. *100 rokov časopisu Právny obzor. Bratislava* : Veda, 2017, s. 228 – 265.

[25] KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov.* Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 30 – 31.

[26] ŠVIDROŇ, J. K niektorým terminologickým otázkam v oblasti práva duševného vlastníctva: poznámka do diskusie. In *Duševné vlastníctvo*, 2, 1998, 1, s. 11 – 12; ŠVIDROŇ, J. Veda a prax pri ochrane osobnosti. In *Právny obzor*, 86, 2003, 6, s. 626 – 635; ŠVIDROŇ, J. Osobnostné aspekty práv na duševné vlastníctvo. In *Duševné vlastníctvo*, 8, 2004, 1, s. 38 – 42.

ľuje sa otázka, či je každá osoba súčasne aj osobnosťou a či sa ustanoveniach chrániace osobnosť vzťahujú aj na všetky osoby, resp. všetkých ľudí.

Pokiaľ ide o **právnickú terminológiu**, tak táto si zasluhuje náležitú pozornosť. Napríklad akademik Štefan Luby už skôr upozornil: „*Zabezpečenie efektívneho splnenia právnopolitických funkcií legislatívnej aj ostatnej normotvorby nezávisí len od obsahovej adekvátnosti noriem, ale aj od úrovne jazykového vyjadrenia ich obsahu, a najmä od uplatnenia právneho názvoslovia, vyhovujúceho náležitostiam, zdôvodneným teóriou právneho názvoslovia*."[27] Na inom mieste upozorňuje na to, že riešenie „*konkrétnych terminologických otázok v oblasti právneho názvoslovia prechádza v akútnu nevyhnutnosť obyčajne vtedy, keď sa o danosti, použiteľnosti alebo význame určitého termínu musí rozhodnúť vzhľadom na potrebu prebiehajúceho legislatívneho procesu*".[28] Význam riešenia terminologických otázok netreba podceňovať.[29]

Pri používaní a tvorbe nových právnych termínov treba rešpektovať jazykovú správnosť, odbornú, teda právnu správnosť, jednoznačnosť, presnosť, ustálenosť i zreteľnosť.[30] Luby navrhoval prehĺbiť spoluprácu normotvorných orgánov s pracovníkmi teórie právneho názvoslovia a jazykovedcami. Poukázal na ideologickú nezmyselnosť, resp. neodborné špekulatívne výmysly, ktoré sa uplatnili pri kodifikácii rodinného a občianskeho práva vo vzťahu k termínu poručník, ale aj termíny ušlý zisk či prepadná lehota,[31] právo a nárok, zisk a ušlý zisk, ujma a škoda, pokuty a penále, záväzok a povinnosť a právo, chyba, vada, závada a iné.[32] Používanie právnych termínov si vyžaduje ich všestrannú a dôkladnú znalosť, ktorá je náročná a predpokladá využitie výsledkov kvalifikovanej tvorivosti v odbore právneho názvoslovia. Na to je potrebné utvoriť vhodné objektívne a subjektívne predpoklady.[33]

Za veľmi podstatné považujeme ďalej rozvinutie medziodborovej vedeckej spolupráce doma, ako aj v zahraničí.[34] Prostredníctvom interdisciplinárneho prí-

---

27 LUBY, Š. Teoretické otázky právnej terminológie v normotvornom procese. In *Právník*, 113, 1974, s. 728.

28 LUBY, Š. Niektoré aktuálne otázky občianskoprávnej terminológie. In *Právny obzor*, 42, 1959, s. 209.

29 Podrobnejšie pozri LUBY, Š. Slovenská právna terminológia – vývin, stav, výhľady. In *Právnické štúdie*, 1953, 1, s. 165 – 225. V oblasti práva duševného vlastníctva pozri najmä ŠVIDROŇ, J. Technická tvorba a právo v premenách šiestich desaťročí. In *Právny obzor*, 91, 2008, 4, s. 259 – 261; ŠVIDROŇ, J. K niektorým terminologickým otázkam v oblasti práva duševného vlastníctva: poznámka do diskusie. In *Duševné vlastníctvo*, 2, 1998, 1, s. 11 – 12.

30 LUBY, Š. Teoretické otázky právnej terminológie v normotvornom procese. In *Právník*, 113, 1974, s. 728.

31 K dobovému odôvodneniu pozri bližšie tamže, s. 728 a 730.

32 LUBY, Š. Niektoré aktuálne otázky občianskoprávnej terminológie. In *Právny obzor*, 42, 1959, s. 209 – 211.

33 LUBY, Š. Teoretické otázky právnej terminológie v normotvornom procese. In *Právník*, 113, 1974, s. 731.

34 Z hľadiska odboru právo duševného vlastníctva je vhodné uviesť, že na Jagelovskej univerzite už dlhodobo pôsobil špecializovaný Inštitút práva duševného vlastníctva (Instytut Prawa Własności intelektualnej) v Krakove. Od roku 2012 pôsobí samostatná Katedra práva duševného vlastníctva

stupu možno riešiť aj otázku vzťahu občianskoprávnej úpravy a práv vznikajúcich s výsledkami duševnej tvorivej činnosti. Pri tvorbe takéhoto prístupu treba venovať z legislatívno-technického hľadiska zvýšenú pozornosť predovšetkým terminológii a používaniu adekvátnych pojmov.

S týmto podstatne súvisia aj otázky kvalitného prekladu cudzojazyčných textov a správne vystihnutie právneho obsahu, ktorý sa s daným pojmom v inom jazyku spája a má byť adekvátne (výstižne) preložený.

Z hľadiska tvorby práva si možno všimnúť novelizáciu zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. S účinnosťou od 1. 3. 2019 došlo k doplneniu § 7 (názov rubriky *Náležitosti návrhu právneho predpisu*): *Doložka vybraných vplyvov a analýza vplyvov obsahuje predpokladané vplyvy návrhu právneho predpisu a ich analýzu, a to najmä*

a) vplyvy na rozpočet verejnej správy,
b) vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu,
c) vplyvy na podnikateľské prostredie,
d) sociálne vplyvy,
e) vplyvy na životné prostredie,
f) vplyvy na informatizáciu spoločnosti,
g) vplyvy na služby verejnej správy pre občana.

Každý predkladateľ nového právneho predpisu si tak musí klásť náročné interdisciplinárne otázky možného vplyvu novej právnej úpravy na spoločnosť a uvažovať nad tým čo môže nová legislatíva v štáte vyvolať.

4. Psychológia a duševné vlastníctvo

Psychológia ako veda o duševnom živote človeka sa z pohľadu záujmu duševného vlastníctva zaoberá predovšetkým tvorivosťou človeka, ako aj samotným výsledkom tvorivosti – tvorbou. Ideálny objekt ako produkt tvorivého výkonu je výsledkom viacerých faktorov (inteligencie, poznatkov, zručností, talentu, vzdelania, motivácie, originality, ale aj politických, náboženských a kultúrnych aspektov atď.). Podobne ako filozofia aj psychológia sa zaoberá myslením a podstatou ľudskej prirodzenosti. Psychológia ponúka množstvo rôznych výskumov osobnosti človeka a metód ľudskej činnosti.[35] V psychológii rozoznávame niekoľko chápaní

Právnickej fakulty Jagelovskej univerzity. Účasť autora monografie na konferencii k historickému významu ABGB v stredoeurópskom priestore 200. rokov od jeho prijatia (1811) bola aj príležitosťou na nadviazanie vzťahu spolupráce medzi týmto inštitútom a Ústavom práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (aktuálny názov Ústav práva duševného vlastníctva a informačných technológií), zriadeným v roku 2007. Pozri KROPAJ, M. Inštitút práva duševného vlastníctva v Krakove. In *Duševné vlastníctvo*, 94, 2011, 3 [Cit. 2020-07-28], s. 23 – 25. Dostupné aj na internete: < http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_1103.pdf>.

35 Z historického hľadiska ponúka určitý východiskový sumár HUNT, M. *Dějiny psychologie*. Prvé vydanie. Prel. R. Mlíkovská a Ivo Müller. Praha : Portál, 2000, 712 s.

osobnosti, napr. podľa J. B. Watsona je osobnosť konečným produktom nášho systému zvykov.[36] O komplexný pohľad na osobnosť sa pokúša personológia, ktorú založil H. A. Murray mladší v roku 1930. Z hľadiska psychológie sa človek konštituuje vo svojich väzbách a vzťahoch s inými ľuďmi – obohacuje sa.

5. Sociológia a duševné vlastníctvo

Poznatky sociológie sú pre právo, osobitne pre právo duševného vlastníctva tiež veľmi významné. Aj v rámci práva duševného vlastníctva treba mať na zreteli významné spoločenské súvislosti tvorby. Sociálne prostredie by malo poskytovať človeku tvorivé podnety a vytvárať rámec na jeho integrálny rozvoj.[37]

Ľudskú spoločnosť možno chápať ako systém rozvíjajúcich sa ľudských činností v celom spektre a dynamike. Predstavuje „celok, ktorý je vytváraný fungovaním mnohých, vedľa seba existujúcich, relatívne autonómnych (napriek tomu vzájomne previazaných) vzťahov, vo svojich funkciách odlišných, vnútorne ďalej štruktúrovaných subsystémov (hospodárskeho, mocenského, politického, normatívne právneho, ideovo hodnotového a sociálne kultúrneho)“.[38] Štruktúra spoločnosti, ktorá je formou spoločenského života, nadobúdala v priebehu dejín v závislosti od kvality medziľudských vzťahov rôzne formy a podoby súvisiace s kultúrnymi zmenami, ktorými sa vyjadroval charakter osôb tvoriacich túto spoločnosť.[39]

---

36 Ďalšie chápania osobnosti v psychológii, napr. Gordon Wilard Allport: „*Osobnosť je dynamická organizácia takých psychologických systémov, vnútorných podmienok indivídua, ktoré determinujú jeho jedinečné prispôsobovanie sa okoliu*.“ Wiliam. Stern: „*Pojmom osobnosť rozumieme takú existenciu, ktorá napriek mnohorakosti vytvára reálnu, svojráznu jednotu, ktorá ako taká cez mnohotvárnosť jednotlivých funkcií naplňuje jednotu zameraní na samočinnosť*.“ Hans. J. Eysenck: „*Osobnosť je viac alebo menej stabilná a trvajúca organizácia osobného charakteru, temperamentu, intelektu, ktorá determinuje jedinečné prispôsobenie sa jednotlivcov k okoliu*.“ Milan Nakonečný: „*Osobnosť je individuálna jednota človeka; je to jednota jeho duševných vlastností a dejov, založená na jednote, teda aj vytváraná a prejavujúca sa v jeho spoločenských vzťahoch*.“ Citácie uvedené In KAČÁNI, V. Osobnosť. In ĎURIČ, L. – BRATSKÁ, M. a kol. *Pedagogická psychológia*. Terminologický a výkladový slovník. Bratislava : SPN, 1997, s. 212.

37 K tomu pozri časopis Duševné vlastníctvo, ktorý vychádza od roku 1997. Od roku 2001 sa každoročne dňa 26. 4. koná aj Svetový deň duševného vlastníctva.
Svetový deň duševného vlastníctva je v roku 2020 venovaný významu inovácií a zelených technológií pre budúcnosť planéty. Úrad priemyselného vlastníctva SR pri tejto príležitosti pravidelne organizuje konferencie. Tento rok sa uskutočnil už jubilejný 20 ročník pod záštitou Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (European Union Intellectual Property Office - EUIPO). Dostupné na internete: https://www.indprop.gov.sk/?aktuality&clanok=virtualna-konferencia--20-rocnik-dusevne-vlastnictvo-na-slovensku (24. 08. 2020).

38 PAVČNIK, M. Teorija prava. Ljubljana 2007, s. 50. Cit. podľa MARŠÁLEK, P. *Právo a společnost.* Praha : Nakladatelství Auditorium, 2008, s. 19.

39 Podľa Heleny Hrehovej sú najmä pre Slovákov osobitne veľmi dôležité medziľudské vzťahy rodinné, spoločenské, regionálne, politické, ale aj k prírode, tradícii, symbolom a štátnym znakom, a tiež vzťahy k slobode, ľudským právam, demokracii a tolerancii. HREHOVÁ, H. a kol. *Transformácia identity človeka v slovenskej spoločnosti.* Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2010, s. 20.

Spoločenské subsystémy utvárajú navzájom medzi sebou jednoduché, komplikovanejšie a zložité sociálne vzťahy, štruktúry a vrstvy, sociálne skupiny a triedy,[40] ktoré sa vyznačujú rôznorodosťou, bohatosťou a neopakovateľnosťou. Väzby jednotlivých subsystémov spoločnosti a práva sú vzájomné,[41] pričom právo ako regulačný mechanizmus podstatne ovplyvňuje situáciu v prostredí, v ktorom pôsobí,[42] pretože je úzko prepojené s kľúčovými oblasťami spoločenského života, ako sú konkrétne politika, ekonomika, náboženstvo[43] a morálka, ktoré okrem vlastného vývoja vstupujú aj do vzájomných vzťahov, navzájom sa ovplyvňujú a menia vývoj spoločnosti.

6. Umenoveda a duševné vlastníctvo

Zásadný význam pre právo duševného vlastníctva má aj umenoveda. Vnútorne sa bohato člení na ďalšie disciplíny: teória a dejiny umenia, umelecká kritika, filmová veda,[44] muzikológia, literárna veda atď. Umenie predstavuje hlavnú oblasť tvorby. Autorské právo upravuje umelecké autorské diela (napr. rôzne diela výtvarného umenia – maľba, kresba, koláž, tapiséria, rytina, litografia alebo iná grafika, socha, keramika, šperk alebo iné dielo výtvarného umenia a fotografické dielo; dielo úžitkového umenia – je umelecký výtvor s úžitkovými funkciami alebo dielo, ktoré je začlenené do úžitkového predmetu bez ohľadu na to, či bolo vyrobené ručne, priemyselne alebo iným technologickým postupom)[45] a umelecké výkony – je predvedenie, prednes alebo iné tvorivé vykonanie umeleckého diela alebo diela tradičnej ľudovej kultúry spevom, hraním, recitáciou, tancom alebo iným spôsobom.[46] Vnímať treba aj oblasť priemyselného dizajnérstva. Umenie obo-

---

40 BAKOŠOVÁ, E. Základy sociológie pre právnikov. Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2001, s. 29.

41 Porovnaj BÁRÁNY, E. Autopoietický sociálny subsystém právo? In *Sociológia – Slovak Sociological Review*. 43, 2011, 2, s. 111 – 132.

42 MARŠÁLEK, P. *Právo a společnost*. Praha : Nakladatelství Auditorium, 2008, s. 105.

43 „Spoločnosť vo väčšine európskych krajín je sekulárna a jej občania sa kultúrne vymedzujú oveľa viac z politického než z náboženského hľadiska.“ FUKUYAMA, F. *Veľký rozvrat. Ľudská prirodzenosť a opätovné nastolenie spoločenského poriadku.* Bratislava : Agora, 2005, s. 250. Cit. podľa MARŠÁLEK, P. *Právo a společnost*. Praha : Nakladatelství Auditorium, 2008, s. 105; k tomu ešte výstižnejšie: „Tým, že odhodíme kresťanské náboženstvo, ktoré nám bolo až doposiaľ pýchou, útechou a veľkým zdrojom civilizácie, našej i mnohých iných národov, obávame sa (súc si dobre vedomí toho, že ľudská myseľ neznesie prázdnotu) toho, že by jeho miesto mohla zaujať nejaká hrubá, zhubná a ponižujúca povera.“ BURKE, E. Reflections on the Revolution in France. [S. l.]: Penguin 1989, s. 187 – 188. Cit. podľa ZÁLEŠÁK, T. Demokracia, modernizácia a premeny náboženstva. In KATUNINEC, M. – ZÁLEŠÁK, T. *Rub a líce demokracie*. Zborník z konferencie uskutočnenej v Trnave 8. novembra 2006, s. 49.

44 K problematike filmového diela pozri KROPAJ, M. Právne a mimoprávne interdisciplinárne aspekty filmového diela. In Duševné vlastníctvo, 14, 2010, 3 [Cit. 2020-07-24], s. 15 – 19. Dostupné aj na internete: http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_1004.pdf>.

45 § 3 AZ.

46 § 94 ods. 1 AZ.

hacuje a kultivuje človeka. Pri riešení sporov vyplývajúcich z duševného vlastníctva býva dôležitá aj činnosť znalcov z príslušných odborov vied o umení.

7. Politika, politológia a duševné vlastníctvo

Politika ako praktická činnosť súvisiaca so správou vecí verejných determinuje aj duševnú tvorivú činnosť – vznik a jej spoločenské využitie. Z tohto dôvodu má politická veda význam aj pre právo duševného vlastníctva. Uvažovanie nad najlepším politickým systémom, teda systémom, ktorý najlepšie zodpovedá ľudskej prirodzenosti, je iste inšpiratívne aj pre nastavenie optimálnej právnej úpravy vedúcej k podpore a stimulácii tvorby. Politológia ako veda o politike sa venuje nastaveniu najvhodnejšieho politického systému, čo prirodzene súvisí aj s duševnou tvorivou činnosťou. Prostredníctvom realizácie prospešných programov politických strán sa môže dosiahnuť lepšia stimulácia duševnej tvorivej činnosti.

8. Ekonomika a duševné vlastníctvo

Právo duševného vlastníctva úzko súvisí s ekonomikou. Rozvoj obchodu a ekonomická prosperita úzko súvisia s duševným vlastníctvom. Týka sa, prirodzene, jednak autorského práva,[47] tiež obchodného tajomstva[48], ako aj priemyselných práv.[49] Duševné vlastníctvo sa spája celkom iste aj s cestovným ruchom,[50] ktorý práve v dôsledku pandémie COVID-19 utrpel značné straty.

Ideálne objekty duševného vlastníctva sú v platnom znení Občianskeho zákonníka zahrnuté pod pojem „iné majetkové hodnoty“, čo samo osebe naznačuje ich ekonomický význam. Ten sa premieta v právnej rovine najmä v tom, že kým osobnostnú povahu majú iba výsledky duševnej tvorivej činnosti, majetkovú podstatu majú (resp. môžu mať) všetky predmety duševného vlastníctva. Na niektoré predmety duševného vlastníctva sa preto upínajú osobnostno-majetkové práva, na iné rýdzo majetkové práva, čo je zrejmé zo systémového členenia duševného vlastníctva. Duševné vlastníctvo je, resp. môže byť oceniteľné v peniazoch. Vzťa-

---

47 KROPAJ, M. Nový autorský zákon a rozvoj obchodu. In Studia commercialia Bratislavensia, vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. 9, 2016, 36, s. 447 – 454; HOLUB, D. – MAGUROVÁ, H. – KROPAJ, M. Legislatíva kúpeľníctva ako súčasti cestovného ruchu v Slovenskej republike. In *Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie* : sborník příspěvků k IX. ročníku mezinárodní vědecké konference. Praha : Troas, 2017, s. 78 – 84.

48 KROPAJ, M. Obchodné tajomstvo a rozvoj obchodu. In Vedecké state Obchodnej fakulty 2018/2 [elektronický dokument] : zborník vedeckých statí. Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2018, s. 102 – 109 [CD-ROM].

49 KROPAJ, M. Aktuálne otázky priemyselného vlastníctva v Slovenskej republike. Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie, 10 [09. 11. 2018, Praha, Česko]. In Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie : sborník příspěvků k X. ročníku mezinárodní vědecké konference / Praha : Troas, 2018, s. 143 – 148.

50 KROPAJ, M. Nový zákon o zájazdoch a rozvoj obchodu = The new on package tourist act and trade development. In *Studia Commercialia Bratislavensia* [textový dokument (print)] [elektronický dokument] : vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. 11, 2018, 2, s. 208 – 216 [tlačená forma] [online].

hy duševnej tvorivej činnosti treba vnímať v súvislostiach ekonomických, občianskoprávnych, pracovnoprávnych, ako aj obchodnoprávnych a finančnoprávnych. Výsledky tvorby a rozlišovacie označenia majú v trhovom hospodárstve mimoriadny význam. Ekonomické hľadisko je dané aj tým, že vo vzťahoch týkajúcich sa duševného vlastníctva sa kumuluje všetko najnovšie, čo prináša vedecko-technický rozvoj. Ten je rozhodujúci aj pre hospodársky rozvoj, pretože schopnosť využívať najnovšie vedecko-technické výdobytky podmieňuje úspešnosť súťažiteľa v trhovej súťaži, regulovanej aj normami súťažného práva, t. j. protimonopolného práva a práva na ochranu proti nekalej súťaži.

Z hľadiska vzťahu ekonomiky a duševného vlastníctva sa nastoľuje zásadná otázka ekonomickej návratnosti vložených investícií do realizácie diela. Na jednej strane stojí záujem o návratnosť investícií, vložených podnikateľom do tvorby diela, na druhej strane pôsobí potreba zabezpečiť ochranu osobnostných a majetkových záujmov tvorcu, resp. autora diela. Téma návratnosti investícií a dosahovania primeraného zisku v súťažnom trhovom prostredí sa síce na prvom mieste asi najvýraznejšie týka podnikateľov s výsledkami tvorivej činnosti, prináša však aj všeobecnejšie, náročné výzvy celej našej súčasnosti vrátane morálnych. Švidroň upozornil na problematické stránky tejto zásadnej otázky liberálneho trhu s poukázaním najmä na oblasť farmaceutického priemyslu a obchodu takto: *„... ak na prvom mieste chceme chápať človeka a jeho zdravie, vzniká nám tu aj dilema: na jednej strane ‚návratnosť investícií', ktorú by v absolútne liberálnom trhovom prostredí bolo možné vyjadriť napr. ‚reklamným sloganom': ‚Čím viac liekov sa predá, tým viac investícií sa vráti do výskumu a vývoja nových liečiv. A preto lekári predpisujte, pacienti kupujte a zdravotné poisťovne preplácajte! V záujme zdravia nás všetkých.' Nech však uvedený ‚akademický reklamný slogan' nikto nepokladá za môj nemiestny ‚žart' pri takej mimoriadne vážnej a citlivej téme."* [51]

„Do akej miery a s akými účinkami vplýva ‚obchod' na humánnu podstatu, o ktorú by pri ochrane človeka a podpore zdravého spôsobu života ľudí a ochrane ich zdravia malo ísť na prvom mieste všade na svete rovnako?' ... Asi v akom pomere sú investície do výskumu a vývoja nových liečiv, ale mutatis mutandis *by sme mohli zhodnú otázku adresovať aj iným odvetviam priemyslu a obchodu vo vzťahu k investíciám do zdravého spôsobu života ľudí a ich zdravého životného prostredia? V mieri a harmónii."*[52]

Priamo sa teda vo vzduchu vznáša aj otázka „návratnosti investícií" a príslušného „zisku" v oblasti zbrojného priemyslu a obchodu so zbraňami,[53] ktorý nepochyb-

[51] Porovnaj ŠVIDROŇ, J. Ľudská túžba po poznaní a aplikácia jej výsledkov pre zdravie človeka na prahu tretieho milénia. In *Biomedicínsky výskum – právne, eticky, filozoficky*. 1. vyd. Bratislava : Eurokódex, 2012 [Cit. 20-06-19], s. 273. Dostupné aj na: http://www.usap.sav.sk/index.php?id=svidron.

[52] Tamže.

[53] Nelegálny obchod so zbraňami vyhodnotil aj Interpol ako jeden z hlavných zdrojov špinavých peňazi a ich prania, spolu s „výnosmi" z obchodu s drogami a z prostitúcie. Kde je však hranica

ne celosvetovo viaže najviac materiálnych a personálnych zdrojov, najviac vedeckých a technických špičkových kapacít, avšak – vrcholne paradoxne – tieto „investície“ sa „navracajú“ a „zisk“ sa „dosahuje“ ďalším ničením materiálnych a personálnych zdrojov v neustávajúcich vojnových konfliktoch. Niet pre ľudstvo inej cesty?

Švidroň zdôrazňuje, že je najvyšší čas na uvažovanie o obrovských štrukturálnych premenách v globálnej ekonomike a globálnom ekonomickom myslení práve z týchto hľadísk.

Je to výzva aj pre všetko vedecké, technické aj umelecké myslenie.

9. Technika a duševné vlastníctvo

Vzťah techniky a duševného vlastníctva je zrejmý. Technika ako súhrn rozmanitých ľudských, resp. technických činností a súhrn rozličných technických artefaktov sa nutne spájajú aj s právom. Technika nachádza uplatnenie prakticky v celom procese právnej regulácie spoločenských vzťahov. Právo ochraňuje výsledky technickej tvorby. Technika – na rozdiel od prírody, ktorá existovala a vyvíjala sa dávno predtým, než sa na Zemi objavil človek – je v plnej miere výtvorom človeka; je rovnako ako umenie súčasťou ľudskej kultúry a civilizácie. Technika vstupuje medzi prírodu a človeka ako „zosilňovač“ či „znásobovač“ jeho prírodných daností. Jej pôsobenie sa zakladá na pôsobení prirodzených vlastností vecí, ktoré človek spoznal a využil. Základom technickej tvorivosti je poznanie a uplatnenie príčinných vzťahov, ktoré poskytujú technickej tvorbe nielen možnosti, ale i pole na uplatnenie fantázie.

10. Veda, výskum, vývoj a duševné vlastníctvo

Pozornosť treba venovať aj **všeobecnovedným a pedagogickým súvislostiam** duševného vlastníctva. Veda sa zameriava na získavanie nových objektívnych poznatkov o prírodnom a spoločenskom bytí a ich systemizovanie. V tejto súvislosti zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov postupne uvádza definície výskumu v členení na základný a aplikovaný, vývoja a inovácií (§ 2). Vymedzené sú tiež odbory vedy a techniky (§ 6 ods. 3). Zákon č. 131/2020 Z. z. o vysokých školách a zmene a doplnení niektorých zákonov vymedzuje vysoké školy a ich poslanie (§ 1).

V sústave študijných odborov, ktorú spravuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR doteraz absentuje samostatný študijný odbor právo duševného vlastníctva, čo je v protiklade so zahraničným a s medzinárodným vývojom, kde je náš študijný odbor dávno doménou špecializovaných katedier (resp. inštitútov) práva duševného vlastníctva.[54]

---

medzi „legálnym“ a „nelegálnym“ obchodom so zbraňami, keď zbrane a zbraňové systémy sa vyvíjajú s rozpočtovou podporou štátu, a teda aj ich „obchod“ sa uskutočňuje potom „v štátnom záujme“ (Raison d´Etat) – v záujme „návratnosti investícií“?

[54] K vyučovaniu práva duševného vlastníctva KROPAJ, M. Vyučovanie duševného vlastníctva na univerzitách. In *Právny obzor*, 100, 2017, č. 4, s. 438 – 441.

II. Interdisciplinárne (právne) súvislosti duševného vlastníctva

Okrem zreteľných mimoprávnych súvislostí duševného vlastníctva treba poukázať aj na súvislosti s inými odbormi právnej vedy, a to verejnoprávnymi i súkromnoprávnymi. Treba v tomto súvise poukázať na právnickú štúdiu Š. Lubyho s názvom Komplexná úprava a ochrana autorskoprávnych vzťahov jednotlivými odvetviami právneho poriadku. Luby už v roku 1962 uviedol: „*Autorskoprávne vzťahy upínajú sa na autorské diela, ktoré sú v porovnaní s inými nepriamymi predmetmi občianskoprávnych pomerov pomerne dosť špeciálne, ale pritom všetkom majú veľmi všeobecnú a všestrannú relevanciu, ktorá sa prenáša aj na autorskoprávne vzťahy. Tým je vysvetliteľné, že tieto vzťahy majú na zreteli aj značne všeobecné ustanovenia štátneho a občianskeho práva, ako aj to, že na ich úprave a ochrane zúčastňujú sa viaceré odvetvia právneho poriadku.*“[55] Luby v štúdii poukázal na celý rad súvislostí procesného, administratívneho, finančného, trestného i ústavného práva.

1. Ústavné právo a duševné vlastníctvo

Ústavné právo upravuje základné otázky fungovania vzťahu občana a štátu, ľudské práva a slobody, deľbu moci a ďalšie bazálne otázky. Pojem duševné vlastníctvo sa, žiaľ, nevyskytuje v platnom texte Ústavy SR (460/1992 Zb., ďalej aj Ústava). To však neznamená, že sa duševného vlastníctva netýka celý rad jej článkov, najmä tých, ktoré obsahujú zakotvenie základných práv a slobôd, ako aj hospodárstva.

Majetkových vzťahov duševného vlastníctva a z nich vyplývajúcich práv sa týka predovšetkým čl. 20 Ústavy, v ktorom je zakotvené vlastnícke právo. Článok zakotvuje rovnaký zákonný obsah vlastníctva všetkých vlastníkov, nedotknuteľnosť vlastníctva, sociálnu funkciu vymedzenú v slovnom spojení „vlastníctvo zaväzuje“, ako aj dedenie. Vlastnícke právo a duševné vlastníctvo však vôbec nie je možné stotožňovať. Ide o zásadne rozdielne pojmy z hľadiska obsahu subjektívnych práv, času trvania, ale aj rozdielneho poňatia základných rímskoprávnych vlastníckych oprávnení. Vzhľadom na zásadné rozdiely by bolo vhodné priamo v ústave upraviť duševné vlastníctvo v novom (samostatnom) článku. Z tretieho odseku vyplýva povinnosť ochrany kultúrnych pamiatok, čo má aj autorskoprávnu relevanciu.

Vzťahy zmiešanej – osobnej (resp. osobnostnej) aj majetkovej povahy sú zakotvené v čl. 43 ods. 1 Ústavy úpravou slobody vedeckého bádania a umenia. Ústavný článok chráni aj práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti a právo na prístup ku kultúrnemu bohatstvu.

Z Ústavy treba spomenúť aj viaceré ďalšie články: čl. 16 – nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia; čl. 21 – ochrana obydlia; č. 17 – osobná sloboda; čl. 19 – právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochranu

[55] LUBY, Š. Komplexná úprava a ochrana autorskoprávnych vzťahov jednotlivými odvetviami právneho poriadku. In *Právny obzor*, 1962, č. 5, s. 257.

mena, tiež právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ako aj právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe; čl. 22 – ochrana listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov (ochrana sa týka aj elektronickej pošty a sociálnych sietí); čl. 23 – sloboda pohybu a pobytu; čl. 24 – sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery a čl. 26 – sloboda prejavu a právo na informácie (vrátane zákazu cenzúry); čl. 44 – právo na priaznivé životné prostredie, ale aj čl. 55 – charakter hospodárstva SR – princípy sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky a podpora hospodárskej súťaže.

Bez povšimnutia nemôže zostať ani čl. 7 Ústavy zakotvujúci prednosť právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie pred zákonmi SR. Významný je tiež čl. 154c zakotvujúci prednosť medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona. Tieto medzinárodné zmluvy sú súčasťou právneho poriadku SR a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd ako národná právna úprava.

2. Správne právo a duševné vlastníctvo

Správne právo ako základný odbor exekutívy každého štátu upravujúci verejnú správu má zreteľné interdisciplinárne súvislosti aj s duševným vlastníctvom.[56] V administratívnoprávnych normách možno nájsť hlavné vymedzenie kompetencie orgánov štátnej správy, samosprávy a verejnoprávnych korporácií. Duševné vlastníctvo zasahuje z hľadiska svojho širokého rozsahu predmetom pôsobnosti a kompetencie azda do všetkých orgánov verejnej správy. Zásadné postavenie má vláda SR ako vrcholný orgán výkonnej moci (čl. 108 Ústavy). V oblasti autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom je ústredným orgánom štátnej správy Ministerstvo kultúry SR. Okrem iného rozhoduje o udelení, zmene, odňatí/zániku oprávnenia na vykonávanie tzv. kolektívnej správy práv podľa § 144 ods. 1 písm. c) AZ v spojení s § 148 až 154 AZ, a vykonáva dohľad nad organizáciami kolektívnej správy práv (§ 155 AZ) a nezávislým subjektom správy (§ 142 ods. 2 AZ). V príprave legislatívy zodpovedá za oblasť pamiatkového fondu, kultúrneho dedičstva, knihovníctva, umenia, médií atď. Z hľadiska priemyselného vlastníctva sú ústredným orgánom štátnej správy Úrad priemyselného vlastníctva SR a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. V oblasti priemyselných práv – patent, úžitkový vzor, dizajn, topografia polovodičového výrobku, ochranná známka a označeniu pôvodu výrobku

[56] K významu správneho práva pre absolventa Ekonomickej univerzity pozri KROPAJ, M. Význam poznania administratívnoprávnej regulácie pre absolventa Ekonomickej univerzity. In *Vedecké state Obchodnej fakulty 2012*. Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2012, s. 383 – 393.

– vzniká ochrana formálne v správnom konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva SR. Na celé konanie o udelení ochrany sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. Správny poriadok v znení neskorších predpisov s výnimkami upravenými priamo v osobitných právnych predpisoch upravujúcich priemyselné vlastníctvo. S duševným vlastníctvom súvisí aj problematika správnych poplatkov podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, a v prípade súdnych sporov zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Nové odrody rastlín zapisujú na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Z hľadiska duševného vlastníctva je najmä pre oblasť farmaceutického priemyslu ústredným orgánom štátnej správy Ministerstvo zdravotníctva SR a pre oblasť hospodárskej súťaže Protimonopolný úrad SR. V oblasti reklamy ide o Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR, Štátny ústav na kontrolu liečiv a Slovenskú obchodnú inšpekciu. Rada pre vysielanie a retransmisiu má osobitné postavenie v oblasti mediálneho práva pri rozhodovaní o tzv. licenciách na rozhlasové a televízne vysielanie. Priestupky na úseku kultúry sú upravené v zákone č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Osobitný význam pri dovoze a vývoze tovaru majú colné orgány a, samozrejme, súvisiaca legislatíva obsiahnutá v zákone č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi.[57]

3. Finančné právo a duševné vlastníctvo

Vzťahy vyplývajúce z tvorby a zhodnotenia duševnej tvorivej činnosti sa týkajú aj finančného práva – daní, poplatkov, rozpočtov, ciel a meny. Súvislosť je zrejmá v spojitosti so zdaňovaním príjmov fyzických a právnických osôb. Na zreteli máme zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. V prvom rade treba upriamiť pozornosť na ustanovenie § 5 zákona – **príjmy zo závislej činnosti**. Duševné vlastníctvo veľmi často vzniká ako výsledok činnosti zamestnanca pre svojho zamestnávateľa v pracovnom pomere ako tzv. zamestnanecké dielo, resp. iný predmet duševného vlastníctva. Takýto príjem zo závislej činnosti podlieha zdaňovaniu rovnako ako akýkoľvek iný príjem z pracovnej zmluvy. Treba dodať, že ZP vylučuje uzatváranie dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru na činnosti, ktoré sú predmetom ochrany podľa Autorského zákona (§ 223 ods. 4 ZP). Zdaniteľné príjmy sú aj príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a **z použitia diela a umeleckého výkonu** (§ 6). Príjmy zo zdedených práv z duševného vlastníctva sa zaraďujú medzi tzv. ostatné príjmy (§ 8). Predmetom dane sú aj dary poskytnuté v súvislosti s použitím diela a umeleckého výkonu.

[57] Aktuálne pozri ROHÁČEK, P. *Zákon o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 256 s.

Zákon o dani z príjmov rozlišuje príjmy daňovníka z výkonu tzv. slobodného povolania na daňové účely a následné vyčíslenie daňovej povinnosti do dvoch základných kategórií:

- aktívne príjmy (podľa § 6 ods. 1 a ods. 2) – príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti,
- pasívne príjmy (§ 6 ods. 4) – príjmy z použitia diela a umeleckého výkonu.

Z hľadiska duševného vlastníctva je významné aj ust. § 22 upravujúce odpisovanie nehmotného majetku a ust. § 23 upravujúce nehmotný majetok vylúčený z odpisovania.

Ústredné orgány štátnej správy sú samotnými **rozpočtovými kapitolami**. Sú povinné v rámci hospodárenia dodržiavať zákonom stanovené rozpočtové pravidlá, ktoré sú zahrnuté v oblasti rozpočtového práva. Napríklad v prípade ÚPV SR medzi jeho najvýznamnejšie príjmy patria príjmy z vlastnej činnosti (nedaňové príjmy) a príjmy z udržiavacích poplatkov, ako aj správnych poplatkov.

4. Trestné právo a duševné vlastníctvo

Prakticky celá oblasť duševného vlastníctva je pokrytá aj normami trestného práva, ktoré treba chápať ako právo *ultima ratio*. Jednotlivé skutkové podstaty trestných činov týkajúcich sa výlučných práv na predmety duševného vlastníctva sú zakotvené v ust. § 281 až 283 Trestného zákona, ale komplexnej ochrany sa týkajú aj ďalšie ustanovenia. Problematické je, že trestnoprávna terminológia nezodpovedá terminológii práva duševného vlastníctva. Už samotný názov rubriky štvrtého dielu piatej hlavy znie: Trestné činy proti priemyselným právam a proti autorskému právu. Z hľadiska obsahu by bol azda vhodnejší názov: Trestné činy proti autorským právam, právam výkonných umelcov a právam súvisiacim s autorským právom a proti priemyselným právam. Samotné názvy skutkových podstát sú uvedené zúžene. Priemyselné práva rozdelené na dve ustanovenia pravdepodobne z hľadiska práv na označenia a priemyselných práv k výsledkom duševnej tvorivej činnosti: Porušovanie práv k ochrannej známke, označeniu pôvodu výrobku a obchodnému menu (§ 281) a Porušovanie priemyselných práv (282). Medzi priemyselné práva však patria aj práva na označenia uvedené v § 281. Ustanovenie § 283 Porušovanie autorského práva je vymedzené tiež zúžene, pretože sa týka aj výkonných umelcov a ďalších práv súvisiacich s autorským právom – zvukový záznam, audiovizuálny záznam, rozhlasové a televízne vysielanie a databáza.[58] S duševným vlastníctvom súvisia aj viaceré hospodárske trestné činy: napr. Zneužívanie účasti na hospodárskej súťaži (§ 250), Poškodzovanie spotrebiteľa (§ 269) atď., ako aj trestné činy proti majetku: napr. Poškodzovanie a znehodnocovanie kultúrneho dedičstva (§ 249) a ďalšie.

[58] ŠVIDROŇ, J. Právo duševného vlastníctva. In LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné 2*. 3. podstatne prepracované a aktualizované vyd. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 412.

5. Občianske právo procesné a duševné vlastníctvo

Právo duševného vlastníctva má zrejmé interdisciplinárne súvislosti aj s civilným konaním ako spôsobom riešenia sporov cestou nezávislého a nestranného súdu. S účinnosťou od 1. 7. 2016 nastali v civilnom procese významné zmeny. Pôvodný Občiansky súdny poriadok – zákon č. 99/1963 Zb. – bol nahradený tromi novými civilnými kódexmi – 1. Civilný sporový poriadok – zákon č. 160/2015 Z. z. (CSP), 2. Civilný mimosporový poriadok – zákon č. 161/2015 Z. z. (CMP) a Správny súdny poriadok – zákon č. 162/2015 Z. z. (SSP).[59] Z hľadiska duševného vlastníctva je dôležité v prípade vzniku sporu dôkladne zvážiť spôsob právnej ochrany. Okrem rôznych mimoprávnych spôsobov riešenia sporov napríklad formou rozhodcovského konania alebo mediáciou[60] treba v prípade súdneho konania starostlivo zvážiť aj vhodný druh žaloby v zmysle ust. § 137 CSP. Netreba zabúdať na povinné zastúpenie advokátom (§ 90 ods. 1 CSP). Významné sú neodkladné opatrenia vo veciach súvisiacich s duševným vlastníctvom a zabezpečenie dôkazu vo veciach práva duševného vlastníctva. Vo veciach duševného vlastníctva sa uplatňuje špecializácia súdov (tzv. kauzálna príslušnosť) a, prirodzene, význam majú aj ustanovenia upravujúce správne súdnictvo.

Z procesného hľadiska možno poukázať aj na významné ustanovenia upravujúce **konanie o dedičstve** – ust. § 158 a nasl. zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku a činnosť notára ako súdneho komisára podľa zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

6. Právo sociálneho zabezpečenia a duševné vlastníctvo

Právo duševného vlastníctva má zreteľné interdisciplinárne súvislosti aj s právom sociálneho zabezpečenia. Ide o verejnoprávny odbor právnej vedy, ktorý nie je kodifikovaný a upravuje množstvo právnych predpisov rôznej právnej sily. Právo sociálneho zabezpečenia sa tradične člení na **tri piliere**: sociálne a zdravotné poistenie, štátna sociálna podpora a sociálna pomoc.[61] S výkonom

---

[59] Súvislostiam civilného (procesného) práva a duševného vlastníctva bola venovaná pozornosť. KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 60 – 64.

[60] ĎURIANČIKOVÁ, Z. Mediácia v oblasti duševného vlastníctva. In *Duševné vlastníctvo*, 24, 2020, 2, s. 4 – 14.

[61] Sociálne poistenie sa člení na nemocenské (nemocenská dávka, ošetrovné, vyrovnávacia dávka a materské), dôchodkové (invalidný dôchodok, starobný dôchodok, vdovský, vdovecký a sirotský dôchodok), úrazové (úrazový príplatok, úrazová renta, jednorazové vyrovnanie, pozostalostná úrazová renta, jednorazové odškodnenie, pracovná rehabilitácia a rehabilitačné, rekvalifikácia a rekvalifikačné, náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada nákladov spojených s pohrebom), garančné, poistenie v nezamestnanosti. Štátne sociálne dávky: prídavok na dieťa, príplatok k prídavku na dieťa, rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok na pohreb, zaopatrovací príspevok, príspevok na súčasne viac narodených detí, náhradné výživné, príspevok na starostlivosť o dieťa, príspevky na podporu náhradnej starostlivosti (jednorazový príspevok pri zverení do

závislej práce a výkonom podnikateľskej činnosti súvisí povinnosť platenia sociálnych a zdravotných odvodov a následné potenciálne získanie rôznych sociálnych dávok a podpôr v budúcnosti, ak dôjde k naplneniu zákonných predpokladov. Keďže tvorcovia často vykonávajú prácu v pracovnoprávnych vzťahoch, resp. ako rôzne samostatne zárobkovo činné osoby, tak sa ich odmena rôznym spôsobom odvodovo zaťažuje. Preto treba aspoň veľmi stručne poukázať na základné súvislosti.

Pokiaľ ide o výkon tvorivej duševnej činnosti vykonávanej v pracovnom pomere, z hrubej mzdy zamestnanca sa platia do Sociálnej poisťovne sociálne odvody na starobné, invalidné, nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti, a do zdravotnej poisťovne zdravotné odvody. Napríklad v roku 2020 pri minimálnej mzde vo výške 580 eur sa z príjmu zamestnanca zrazí suma 77,71 eura. Zamestnávateľ za svojho zamestnanca musí navyše uhradiť navyše sumu 204,14 eura (nemocenské, starobné, invalidné, poistenie v nezamestnanosti, garančné, úrazové, rezervný fond solidarity a zdravotné).

V súvislosti s výkonom samostatnej zárobkovej činnosti nie je prvý rok podnikania povinne odvodovo sociálne zaťažený, v ďalších rokoch vzniká povinnosť platenia sociálnych odvodov od 1. júla v minimálnej výške 167,89 eura, ak hrubé príjmy z podnikania za predchádzajúci rok presiahli sumu vo výške 6 078 eur ročne (platné v roku 2020). Preddavky na zdravotné poistenie sa musia platiť od začiatku výkonu činnosti v minimálnej výške 70,91 eura.

Podrobnejší výklad vzájomných verejnoprávnych súvislostí práva duševného vlastníctva možno získať v aktuálnych prameňoch práva a v špecializovanejšej odbornej literatúre. V ďalšom výklade sa sústredíme na **súkromnoprávne súvislosti práva duševného vlastníctva**.

---

náhradnej starostlivosti, jednorazový príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti, opakovaný príspevok dieťaťu, opakovaný príspevok náhradnému rodičovi, osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi). Sociálna pomoc: hmotná núdza (dávka v hmotnej núdzi, ochranný príspevok, aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie), ťažké zdravotné postihnutie (peňažný príspevok na osobnú asistenciu, peňažný príspevok na kúpu, výcvik používania a úpravu pomôcky, peňažný príspevok na opravu pomôcky, peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia, peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, peňažný príspevok na prepravu, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov, peňažný príspevok na opatrovanie a kompenzačné príspevky na kúpu zdravotných pomôcok. Podrobne pozri príslušnú legislatívu a internetovú stránku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Dostupné na: https://www.employment.gov.sk/sk/ (28. 07. 2020). Od marca 2020 sa prijímali viaceré sociálne opatrenia spojené so šírením pandémie COVID-19. Napr. zaviedlo sa tzv. pandemické ošetrovné a pandemické nemocenské, odklad platenia odvodov atď. Tieto opatrenia sa dotkli nielen zamestnancov a zamestnávateľov, ale aj samostatne zárobkovo činných osôb – mnohé pôsobia práve v oblasti kultúry a hospodárstva. Pozri aj internetovú stránku Sociálnej poisťovne. Dostupné na: https://www.socpoist.sk/.

7. Občianske právo hmotné a duševné vlastníctvo

Právo duševného vlastníctva sa dlhé obdobie profilovalo a považovalo sa za súčasť súkromného, resp. občianskeho práva. Vyplývalo to z charakteru vzťahov, ktoré sa vytvárali v procese vzniku a využívania výsledkov duševnej tvorivej činnosti. Aktuálne je právo duševného vlastníctva vzhľadom na široký predmet záujmu už prevažne považované za samostatný právny odbor, pričom podstatná časť vzťahov má súkromnoprávny charakter. Na zreteli určite treba mať predovšetkým celú všeobecnú časť občianskeho práva – všeobecné ustanovenia (§ 1 až 122 OZ), vecné práva – predovšetkým vlastnícke právo, ale aj záložné právo, tiež zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie (§ 415 a nasl.), dedenie (§ 460 až 487 OZ), všeobecné záväzkové právo a zmluvy (§ 488 a nasl.). Z pomenovaných zmluvných typov prichádzajú do úvahy kúpna zmluva, zámenná zmluva, darovacia zmluva, zmluva o dielo, zmluvy o preprave, sprostredkovateľská zmluva, poistná zmluva a iné.

Vzťah občianskeho práva a osobitných právnych predpisov zaoberajúcich sa duševným vlastníctvom je upravený v ust. § 1 ods. 3 OZ. Občiansky zákonník upravuje aj právne vzťahy z duševného vlastníctva, ak tieto vzťahy neupravujú iné zákony. Uplatňuje sa zásada lex specialis derogat legi generali. Ak nejaká otázka nie je upravená v osobitnom právnom predpise, tak sa použije úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Základné zásady občianskeho práva sú použiteľné aj na vzťahy, ktorých predmetom je duševné vlastníctvo. Okrem zásad sú plne využiteľné ustanovenia upravujúce ochranu osobnosti obsiahnuté v § 11 až 16 OZ, subjekty občianskoprávnych vzťahov, problematiku zastúpenia (§ 22 – 33b OZ), všeobecné ustanovenia § 34 až 51 OZ o **právnych úkonoch** vrátane nepomenovaných zmlúv, zmluvy o budúcej zmluve (§ 50a OZ) alebo zmluvy, ktorou sa účastníci dohodnú, že obsah zmluvy bude ešte doplnený. Na oblasť práva duševného vlastníctva možno aplikovať aj ustanovenia § 100 až 114 Občianskeho zákonníka o **premlčaní**.

V druhej časti Občianskeho zákonníka, kde sú upravené vecné práva, sú pre oblasť duševného vlastníctva dôležité úpravy **vlastníckeho práva**, **spoluvlastníctva** a **záložného práva**. Rozlišuje sa spoluvlastníctvo k hmotným veciam (hmotnému substrátu) a spolumajiteľstvo k jednotlivým predmetom priemyselného vlastníctva.

V šiestej časti OZ sú upravené **zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie**. Oba inštitúty možno aplikovať v súvislosti s duševným vlastníctvom. Zodpovednosť za škodu nesie aj štát, a to na základe zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Napríklad v prípade nesprávneho úradného postupu Úradu priemyselného vlastníctva SR alebo v prípade vydania nezákonného rozhodnutia a podobne.

Siedma časť Občianskeho zákonníka sa venuje **dedeniu** (§ 460 až 487). Predmetom dedenia môžu byť aj ideálne objekty, teda aj predmety duševného vlastníctva, resp. práva k nim. Pri dedení predmetov duševného vlastníctva je potrebné rozlišovať dedenie ideálneho objektu, resp. dedenie majetkových práv a majetkových nárokov, ktoré z duševného vlastníctva už vznikli, a dedenie hmotného sub-

strátu, na ktorom je ideálny objekt zachytený. Pri autorskom práve v prípade smrti zanikajú osobnostné práva autora a majetkové práva sú v zmysle ust. § 20 ods. 3 AZ predmetom dedičstva.

V ôsmej časti Občianskeho zákonníka, v ust. § 488 až 852, je upravené **záväzkové právo**. Všeobecná úprava záväzkového práva (§ 488 až 587 OZ) predstavuje teoretické východiská aj pre oblasť práva duševného vlastníctva. Na použitie právnej úpravy z ôsmej časti Občianskeho zákonníka odkazujú niektoré právne predpisy upravujúce duševné vlastníctvo. Ako príklad možno uviesť Autorský zákon č. 185/2015 Z. z., ktorý v ust. § 91 ods. 1 v súvislosti s dielom na objednávku odkazuje na ustanovenia § 631 až 643 OZ upravujúce zmluvu o dielo. V spojitosti s materializáciou predmetov duševného vlastníctva a nakladaním s ich hmotnými nosičmi prichádza do úvahy aj použitie kúpnej zmluvy, darovacej zmluvy, nájomnej zmluvy atď.

Na tomto mieste treba venovať osobitnú pozornosť aj **licenčnej zmluve** na použitie predmetov duševného vlastníctva, hoci táto aktuálne nie je upravená ako osobitný zmluvný typ v Občianskom zákonníku.[62]

Pojem licencia sa v našom právnom poriadku vyskytuje vo viacerých významoch a podľa súvislostí môže mať aj celkom odlišný právny význam.[63] Licenčnú zmluvu v oblasti priemyselného vlastníctva,[64] ako aj v autorskom práve možno vnímať ako súkromnoprávnu zmluvu, ktorou nositeľ výlučného práva na niektorý predmet duševného vlastníctva poskytuje v rámci svojho absolútneho práva inej osobe časovo obmedzené oprávnenie využívať v zmysle dohodnutých podmienok chránený predmet (ideálny objekt). Napríklad súhlas (licencia) na používanie individuálnej (v prípade kolektívnej to nie je možné) ochrannej známky sa poskytuje písomnou zmluvou v zmysle § 20 ods. 1 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (ďalej len ZoOCHZ). Obligatórne sa vyžaduje písomná forma z dôvodu nutnosti registrácie zmluvy v registri vedenom Úradom priemyselného vlastníctva SR. Zmluva nadobúda účinnosť voči tretím osobám dňom zápisu do registra.

---

62 KROPAJ, M. Licenčná zmluva na používanie ochrannej známky a rozvoj obchodu. In *Studia Commercialia Bratislavensia* : vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, 12, 2019, 2, s. 212 – 221.
KROPAJ, M. Design license agreement; Trends and challenges in the European business environment, 6 [17.10.2019-18.10.2019, Mojmírovce, Slovensko]. In: *Trends and challenges in the European business environment: trade, international business and tourism* [elektronický dokument] : proceedings of the 6th international scientific conference. Bratislava (Slovensko) : Ekonomická univerzita v Bratislave. Celouniverzitné pracovisko EUBA. Vydavateľstvo EKONÓM, 2019, s. 260 – 266 [CD-ROM].

63 Všeobecne k pojmu licencia pozri napr. ŠVIDROŇ, J. Právo duševného vlastníctva. In LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné*. 3. doplnené a prepracované vyd. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 518 – 519.

64 K predmetu a terminologickému významu pojmu priemyselné vlastníctvo pozri ŠVIDROŇ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Juga, 2000, s. 168 – 169.

Dlhodobo terminologicky nepresne je označená časť „licenčná zmluva“ v § 65 a nasl. zákona č. 185/2015 Autorský zákon. Označenie iba „licenčná zmluva“ totiž môže viesť k nesprávnemu chápaniu, že licenčná zmluva upravená v Autorskom zákone je všeobecný zmluvný typ, a nie iba špecializovaný zmluvný typ pre oblasť používania predmetov výlučných práv podľa Autorského zákona. V tejto súvislosti Švidroň navrhoval v rámci rekodifikácie súkromného práva všeobecne upraviť licenčnú zmluvu v Občianskom zákonníku, keďže – ako správne uvádza – jej použitie prekračuje iba obchodnoprávne vzťahy.[65] Do kontextu rozvíjania ďalších všeobecných právnoteoretických a právnovedeckých úvah k problematike licenčných zmlúv a osobitne licenčných zmlúv v autorskom práve možno odporučiť ďalšiu vedeckú a odbornú literatúru.[66]

V rámci prebiehajúcej rekodifikácie súkromného práva je možné zvážiť úpravu licenčnej zmluvy v Občianskom zákonníku. Určitým vzorom a inšpiráciou nám môže byť právna úprava licenčnej zmluvy upravená v českom zákone č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník. V § 2 358 a nasl. je všeobecne upravená licenčná zmluva. Nasleduje osobitná právna úprava licenčnej zmluvy k predmetom chráneným Autorským zákonom (§ 2371 a nasl.). Osobitnú právnu úpravu licencie k ochranným známkam upravuje následne § 18 zákona č. 441/2003 Sb. o ochranných známkach, k dizajnom (v českej legislatíve „průmyslový vzor“) ustanovenie § 32 zákona č. 207/2000 Sb. o ochraně průmyslových vzorů, k vynálezom ustanovenie § 14 zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, k topografiám polovodičových výrobkov ustanovenie § 3 zákona č. 529/1991 Sb. o ochraně topografií polovodičových výrobků, k úžitkovým vzorom ustanovenie § 12 zákona č. 478/1992 Sb. o užitných vzorech.

8. Obchodné právo a duševné vlastníctvo

Obchodné právo sa na interdisciplinárnej povahe práva duševného vlastníctva výrazne podieľa, keď Obchodný zákonník spolu so Živnostenským zákonom (verejnoprávny predpis) tvoria vzťah špeciality k Občianskemu zákonníku. Ideálne

[65] ŠVIDROŇ, J. Právo duševného vlastníctva. In LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné*. 3. doplnené a prepracované vyd. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 520.

[66] Pozri poznámku pod čiarou č. 152 In ŠVIDROŇ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Juga, 2000, s. 171, GREGUŠOVÁ, D. – CHLÍPALA, M. Licenčná zmluva ako základný zmluvný typ pre oblasť duševného vlastníctva. In *Duševné vlastníctvo*, 2005, č. 2, s. 24 – 29; inšpiratívne z českého prostredia TELEC, I. Licenční smlouva podle autorského zákona I. In *Duševné vlastníctvo*, 2001, č. 3, s. 7 – 12; TELEC, I. Licenční smlouva podle autorského zákona II. In *Duševné vlastníctvo*, 2001, č. 4, s. 13 – 18. Aj v úctyhodnej storočnej histórii vydávania časopisu Právny obzor boli publikované všeobecnejšie články k problematike licenčných zmlúv. NÁVRAT, M. Licenčné zmluvy podľa nového Autorského zákona. In *Právny obzor*, 2003, č. 6, s. 558 – 564; ZÁMOŽÍK, J. Vybrané právne aspekty licenčných zmlúv na shareware a freeware a ich kontraktácie podľa slovenského práva. In *Právny obzor*, 2005, s. 248 – 254; TELEC, I. Souhlas, nebo licenční závazek? In *Právny obzor*, 2013, č. 5, s. 435 – 446; GREGUŠOVÁ, D. – CHLÍPALA, M. Slobodný softvér a softvér s voľným kódom (Licenčné podmienky pre slobodný softvér). In *Právny obzor*, 2013, č. 5, s. 447 – 458.

objekty duševného vlastníctva, ako aj spredmetnené ideálne objekty na hmotných nosičoch sú často predmetom obchodnoprávnych vzťahov. Predstavujú nielen majetok v občianskoprávnom zmysle, ale rovnako aj predmet podnikateľských vzťahov zameraných na dosahovanie zisku. Vyplýva to z legálnych definícií pojmov podnik (§ 5 OBZ) a obchodný majetok (§ 6 OBZ).

Z Obchodného zákonníka sú dôležité ustanovenia upravujúce **obchodné meno** (§ 8 – 12 OBZ), **obchodné tajomstvo** (§ 17 – 20, 51 OBZ) a **nekalú súťaž** (§ 44 a nasl. OBZ).

Hodnota duševného vlastníctva ako nepeňažného vkladu je dôležitá v prípade vzniku, splynutia, zlúčenia alebo rozdelenia obchodných spoločností, ako aj v prípade predaja podniku alebo jeho časti.

Duševné vlastníctvo súvisí aj s problematikou obchodných záväzkových vzťahov, a to najmä v súvislosti s licenčnými zmluvami, ktorých predmetom je duševné vlastníctvo, alebo v súvislosti so zmluvami, s ktorými môže byť vo vzájomnom vzťahu priemyselnoprávna alebo autorskoprávna ochrana.

Problematiku duševného vlastníctva spomína aj zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov v ust. § 3 ods. 1 písm. b), v ktorom ustanovuje, že využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti chránených osobitnými zákonmi (napr. AZ, PZ) ich pôvodcami vrátane vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych a iných diel na vlastné náklady nie je živnosťou.

Právo duševného vlastníctva súvisí tiež s právom na ochranu proti nekalej súťaži. Zneužitím účasti na hospodárskej súťaži podľa ust. § 42 OBZ je nekalosúťažné konanie, ktoré je upravené v Obchodnom zákonníku v § 41 – 55, a nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže, ktoré upravuje zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

K nekalosúťažnému konaniu môže dôjsť nielen pri zásahoch do predmetov, ktoré sú chránené autorským právom alebo priemyselnými právami, ale aj zásahom do takých predmetov, ktoré nemajú osobitnú ochranu, napr. do práv na logo, know-how či doménové meno.

V rámci osobitných skutkových podstát nekalosúťažného konania, ktoré súvisia s právami duševného vlastníctva, predovšetkým s právami na označenie, treba spomenúť najmä klamlivú reklamu (§ 45 OBZ), klamlivé označenie tovarov a služieb (§ 46 OBZ), vyvolávanie nebezpečenstva zámeny (§ 47 OBZ), parazitovanie na povesti (§ 48 OBZ) a porušovanie obchodného tajomstva (§ 51 OBZ).

Obchodné tajomstvo patrí k tradičnej téme prelínania obchodného práva s právom duševného vlastníctva. Problematika je zaujímavá nielen pre podnikateľov a ich obchodných partnerov, ale aj zamestnávateľov so zamestnancami. Zásadné zmeny v oblasti obchodného tajomstva nastali s účinnosťou od 1. 1. 2018 v nadväznosti na transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady

(EÚ) 2016/943 z 8. júna 2016 o ochrane nesprístupneného know-how a obchodných informácií (obchodného tajomstva) (Ú. v. EÚ L 157, 15. 6. 2016). Všeobecným cieľom prijatia prísnejšej právnej úpravy týkajúcej sa ochrany obchodného tajomstva, a to tak pred jeho ohrozením, ako aj porušením, bolo pozitívne prispieť k správaniu subjektov na podnikateľskom trhu.[67] Transpozíciou smernice sa okrem iného zaviedla nová terminológia, pričom okrem užšie špecifikovanej definície obchodného tajomstva bolo aj negatívne vymedzené, čo sa za porušenie obchodného tajomstva nepovažuje. (Bližšie pozri dôvodovú správu k zákonu č. 264/2017 Z. z. – ďalej len dôvodová správa). Došlo k zmene označenia subjektu „podnikateľ" pri obchodnom tajomstve jeho nahradením novým pojmom „majiteľ obchodného tajomstva", čo zodpovedá aj dikcii preberanej smernice. Z dôvodovej správy vyplýva, že obsahové zameranie definície pojmu majiteľ obchodného tajomstva je vhodnejšie, lebo okrem personálneho znaku – v podobe nakladania s obchodným tajomstvom fyzickou či právnickou osobou, ktorá je oprávnená –, zahŕňa i vecný znak – súvislosť s podnikom, ktorý prevádzkuje uvedená osoba, teda podnikateľ. Inak povedané, majiteľom obchodného tajomstva je ten podnikateľ, ktorý s predmetom obchodného tajomstva vzťahujúcim sa k podniku nakladá oprávnene. Pojem majiteľ sa zdá vhodnejším i z toho dôvodu, že samo obchodné tajomstvo je predmetom subjektívnych práv a majetkovým právom, pôsobiacim erga omnes (voči všetkým). V systéme práva duševného vlastníctva (Švidroň, 2006) zaraďujeme právo obchodného tajomstva spoločne s právami majiteľov ekonomických práv na patentový vynález, úžitkový vzor (tzv. malý patent), dizajn, topografiu polovodičového výrobku, vyšľachtenú odrodu, právo ochranných známok, právo obchodných mien, právo označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov medzi výlučné práva majetkovej povahy ťažiskovo v oblasti hospodárstva. Z podstaty obchodného tajomstva (podstata spočíva v tom, že má byť utajené) vyplýva, že na rozdiel od iných priemyselných práv duševného vlastníctva nie je potrebné ho registrovať. Podľa Švidroňa obchodné tajomstvo nie je z hľadiska svojho poznania ako jednoznačne identifikovateľný právny objekt verejne prístupné komukoľvek (pojmovo je vylúčené, aby bolo). Nová právna úprava bližšie definuje aj pojmy rušiteľ obchodného tajomstva a tovar porušujúci právo k obchodnému tajomstvu. Tieto pojmy sú pritom v upravené s prihliadnutím na koncepciu Obchodného zákonníka a legislatíva ich používa aj pri ustanoveniach o neodkladných opatreniach či prostriedkoch nápravy. Pred prijatím novej právnej úpravy bola ochrana obchodného tajomstva zabezpečovaná prostredníctvom tretieho dielu piatej hlavy Obchodného zákonníka pod časťou Právne prostriedky ochrany proti nekalej súťaži.

[67] Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, novela zákona – parlamentná tlač 649. Zákon vyšiel v Zbierke zákonov 8. 11. 2017 pod č. 264/2017: https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6489 (14. 10. 2018).

Nová právna úprava vychádza z koncepcie, že ochrana obchodného tajomstva má byť okrem prostriedkov ochrany proti nekalej súťaži zabezpečovaná aj osobitnými prostriedkami ochrany vyjadrenými v štvrtom diele piatej hlavy Obchodného zákonníka. V ust. § 55a je určená subsidiarita použitia ustanovení o právnych prostriedkoch proti nekalej súťaži, ak osobitné ustanovenia neupravujú právne prostriedky ochrany obchodného tajomstva osobitne.

Nekalosúťažná skutková podstata upravená v časti Porušenie obchodného tajomstva je oproti skoršej právnej úprave podrobnejšie a precíznejšie spracovaná. Pod pojem porušenie sa podriaďujú neoprávnené konania spočívajúce v získaní, využití alebo sprístupnení obchodného tajomstva (§ 51). Pri podrobnejšom štúdiu novej právnej úpravy účinnej od 1. 1. 2018 s dovtedajšou právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku (účinnom do 31. 12. 2017) možno vnímať viaceré, viac alebo menej výrazné zmeny. Došlo k výraznému doplneniu jednotlivých ustanovení a ich precizovaniu.

Doplnenie právnej úpravy je najviditeľnejšie pri rozšírení prostriedkov ochrany obchodného tajomstva.

Právne prostriedky ochrany proti nekalej súťaži boli v treťom diele piatej hlave Obchodného zákonníka rozčlenené na všeobecné prostriedky ochrany nekalej súťaže, ktoré sú využiteľné aj pri ochrane obchodného tajomstva, a prostriedky osobitné, využiteľné len v prípade porušenia alebo ohrozenia obchodného tajomstva.

Osoby, ktorých práva boli nekalou súťažou porušené alebo ohrozené, sa môžu proti rušiteľovi domáhať, aby sa tohto konania zdržal a odstránil závadný stav. Ďalej môžu požadovať primerané zadosťučinenie, ktoré sa môže poskytnúť aj v peniazoch, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia.

Zaviedla sa nová právna úprava neodkladných opatrení (§ 55b), nápravných opatrení (§ 55c) a zverejňovanie súdnych rozhodnutí (§ 55d). Podrobnejšiu pozornosť treba venovať aspoň neodkladným opatreniam.

Už v rámci pojednania o problematike **licenčnej zmluvy** v stati Občianske právo a duševné vlastníctvo bolo všeobecne poukázané na pojem licencia a licenčná zmluva. Problematika licenčnej zmluvy na využívanie predmetov priemyselného vlastníctva všeobecne upravená v § 508 až § 515 ObZ patrí rovnako ako obchodné tajomstvo medzi tradičné témy. Prelínajú sa v nej obchodnoprávne aspekty s právom duševného vlastníctva.[68] Osobitná právna úprava licenčnej zmluvy na používanie ochrannej známky je upravená v § 20 a nasl. ZoOCHZ. Licenčná zmluva ako pomenovaný zmluvný typ sa nezaraďuje medzi tzv. absolútne obchody. V prípade licenčnej zmluvy na predmety priemyselného vlastníctva ide o relatívny obchod, ktorý možno použiť v prípade splnených podmienok upravených v § 261 ods. 1 a ods. 2 ObZ. Pritom je možné, pochopiteľne, podľa

[68] Novšie pozri ŠKREKO, A. Priemyselné práva v informačnej a poznatkovo orientovanej spoločnosti. In ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. – ŠKREKO, A. (Ed. Švidroň, J.) *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva.* Bratislava : Veda, 2009, s. 625 – 628.

§ 262 ObZ dohodnúť, že vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa tiež riadi Obchodným zákonníkom. Ak by k takej dohode medzi zmluvnými stranami nedošlo, potom by sa licenčná zmluva riadila Občianskym zákonníkom. Keďže však ten neupravuje typovú licenčnú zmluvu, išlo by o inominátnu zmluvu v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka.[69] Treba však vnímať aj ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách upravené v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Karel Marek sa zamýšľa nad správnosťou zaradenia licenčnej zmluvy na predmety priemyselného vlastníctva do relatívnych obchodov. Podľa neho možno pri ďalších zmenách obchodnoprávnej úpravy uvažovať, či úpravu licenčnej zmluvy nezaradiť medzi absolútne obchody a či prípadne v tomto zmluvnom type neposilniť kogentnú úpravu.[70]

9. Pracovné právo a duševné vlastníctvo

Právo duševného vlastníctva má zreteľné interdisciplinárne prieniky aj s pracovným právom, ktoré výrazne ovplyvňuje kultúru a hospodárstvo. Zmeny v pracovnoprávnej legislatíve sa dotýkajú aj duševného vlastníctva. V pracovnoprávnych vzťahoch vznikajú a zhodnocujú sa mnohé predmety duševného vlastníctva ako výsledky duševnej tvorivej činnosti zamestnancov. Zlepšovateľské a inovačné činnosti, vedecké výskumy (technické/praktické), vývoj a iná duševná činnosť môžu v značnej miere zvýšiť aj ekonomický efekt zamestnávateľa ako podnikateľa v jeho súťažnom (konkurenčnom) hospodárskom prostredí. Všeobecný rámec tvorivej činnosti vykonávanej v pracovnom pomere nachádzame najmä v ust. § 90 – 92 AZ, § 11 PZ, § 11 ZÚV, § 12 ZoD, § 4 ZTPV, § 3 ZOR, § 73 ZVPVZN. Problematiku zamestnaneckého autorského diela podľa AZ odkazujeme na skorší výklad.[71]

Účelom legislatívy je zabezpečiť oprávnené hospodárske záujmy zamestnávateľa – podnikateľa (najmä jeho finančné, organizačné, personálne a technické investície). Je minimálne potrebné uvažovať, či je takto nastavená legislatíva vyvážená aj vo vzťahu k autorovi – zamestnancovi.[72] Keďže v ostatnom období došlo k úprave priemyselnoprávnej legislatívy, a táto sa dotkla aj zamestnaneckého režimu, treba týmto aktuálnym zmenám venovať náležitú pozornosť.

---

69 Porovnaj VOJČÍK, P. – VYPARINA, S. Licencia na využívanie vynálezu a prevod patentu. In *Duševné vlastníctvo*, 1997, č. 4, s. 6. Novšie k tomu napr. LAZÍKOVÁ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Iura edition, 2012, s. 162.

70 MAREK, K. Obchodněprávní licenční smlouva. In *Duševné vlastníctvo*, 11, 2008, 2, s. 23.

71 KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 78 – 79. Zo starších štúdií možno odporučiť RYBÁRIK, K. Autorské právo k dielam vytvoreným v pracovnom pomere. In Právny obzor, 64, 1981, 1, s. 37 – 50.

72 Pozri tiež II. česko-slovenský seminár k autorskému právu. Jednotlivé príspevky sú publikované v časopise *Právny obzor*. 93, 2010, 4; KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. II. česko-slovenský vedecký seminár k autorskému právu. Vyváženie záujmov v autorskom práve. In *Duševné vlastníctvo*, 14, 2010, 3 [2020-07-24], s. 27 – 29. Dostupné aj na internete: <http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_3_2010.pdf>.

Zamestnanecký vynález – dispozitívna úprava (možno sa dohodnúť inak) obsiahnutá s ust. § 11 PZ určuje, že ak pôvodca vytvoril vynález v rámci plnenia úloh z pracovnoprávneho vzťahu, obdobného pracovného vzťahu alebo členského vzťahu, právo na riešenie prechádza zo zákona z pôvodcu (zamestnanca) na zamestnávateľa, resp. v ustanovení je priamo uvedené, že právo na riešenie patrí zamestnávateľovi, ak sa účastníci nedohodli inak. Právo na pôvodcovstvo tým nie je dotknuté.

Pôvodca, ktorý vytvoril zamestnanecký vynález, je povinný zamestnávateľa o tejto skutočnosti bez odkladu písomne upovedomiť a zároveň mu odovzdať všetky podklady potrebné na posúdenie vynálezu (§ 11 ods. 2 PZ). Pôvodné ustanovenie bolo doplnené o obsahové náležitosti predmetného upovedomenia. Pôvodca má opísať technický problém a jeho riešenie, ako aj vznik a podstatu zamestnaneckého vynálezu, tak aby ho odborník mohol uskutočniť.

V lehote troch mesiacov od upovedomenia môže zamestnávateľ písomne uplatniť vo vzťahu k pôvodcovi právo na riešenie. Za uplatnenie práva na riešenie sa považuje aj podanie prihlášky (vrátane európskej alebo medzinárodnej), ktorej predmetom je zamestnanecký vynález a je v nej ako pôvodca uvedený pôvodca zamestnaneckého vynálezu. V prípade, ak zamestnávateľ uplatní právo na riešenie, je povinný bezodkladne písomne informovať pôvodcu o zvolenom spôsobe ochrany zamestnaneckého vynálezu, predovšetkým o podaní prihlášky.

Ak si zamestnávateľ právo na riešenie neuplatní v zákonnej trojmesačnej lehote alebo písomne neoznámi pôvodcovi, že právo na riešenie neuplatňuje, prechádza toto právo späť na pôvodcu.

Zamestnávateľ, ako aj pôvodca sú do uplynutia trojmesačnej lehoty alebo do prechodu práva na riešenie na pôvodcu (podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr) povinní zachovávať o vynáleze mlčanlivosť voči tretím osobám. Zachovávať povinnosť mlčanlivosti trvá až do sprístupnenia vynálezu verejnosti podľa PZ, Európskeho patentového dohovoru alebo podľa zmluvy o patentovej spolupráci alebo do sprístupnenia vynálezu verejnosti so súhlasom zamestnávateľa (podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr). Rovnako má právo na zachovanie mlčanlivosti aj zamestnanec – pôvodca, ak mu patrí právo na riešenie (§ 11 ods. 5 PZ).

Podľa ods. 6 tohto (predmetného) ustanovenia pôvodca, voči ktorému sa uplatnilo právo na riešenie, má vo vzťahu k zamestnávateľovi právo na **primeranú odmenu**. Na určenie výšky odmeny je rozhodujúci technický a hospodársky význam vynálezu a prínos dosiahnuteľný jeho využitím alebo iným uplatnením, pričom sa prihliada na materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu, ako aj na rozsah a obsah pracovných úloh pôvodcu. Odmena je splatná do jedného mesiaca od uplatnenia práva na riešenie.

Ak odmena nezodpovedá prínosu dosiahnutému neskorším využitím alebo iným uplatnením vynálezu, alebo ak odmena bola určená paušálnou sumou bez zohľadnenia významu a prínosu vynálezu a rozsahu a obsahu pracovných úloh pôvodcu, má pôvodca právo na **dodatočné vyrovnanie.** S cieľom určenia výšky

primeraného dodatočného vyrovnania je zamestnávateľ povinný po uplynutí troch rokov od uplatnenia práva na riešenie na základe písomnej žiadosti pôvodcu poskytnúť mu nevyhnutné podklady na určenie výšky dodatočného vyrovnania. Pri informáciách označených zamestnávateľom ako dôverné je pôvodca povinný zachovávať mlčanlivosť voči tretím osobám a nesmie ich použiť pre seba v rozpore s účelom, na ktorý mu ich zamestnávateľ poskytol. Pôvodca môže právo na dodatočné vyrovnanie uplatniť najskôr po uplynutí troch rokov od uplatnenia práva na riešenie zamestnávateľom. Toto právo sa neprekluduje skôr, ako trvá ochrana zamestnaneckého vynálezu (§ 11 ods. 7 PZ).

Práva a povinnosti zamestnávateľa a pôvodcu (zamestnanca) zostávajú zachované aj po prípadnom zániku ich právneho vzťahu. Spolupôvodcovia majú právo na primeranú odmenu a právo na dodatočné vyrovnanie v rozsahu, v akom sa podieľali na vytvorení zamestnaneckého vynálezu. Ak sa nedohodli spolupôvodcovia inak alebo ak inak nerozhodol súd, platí, že ich podiel na vytvorení vynálezu je rovnaký (§ 11 ods. 9 PZ). Na právne vzťahy zo zamestnaneckého vynálezu sa subsidiárne použije Občiansky zákonník (§ 11 ods. 10 PZ).

Zamestnanecké riešenie – v podstate rovnaký zamestnanecký režim sa v celom rozsahu uplatňuje aj na úžitkové vzory (§ 11 ZoÚV).

Zamestnanecký dizajn – dispozitívne ustanovenie § 12 ZoD určuje, že ak pôvodca dizajnu vytvoril dizajn v rámci plnenia úloh z pracovnoprávneho vzťahu alebo z obdobného pracovného vzťahu, prechádza právo na dizajn na zamestnávateľa, resp. patrí zamestnávateľovi. Právo na pôvodcovstvo zamestnanca tým nie je dotknuté.

Pôvodca dizajnu, ktorý dizajn vytvoril, je bez odkladu povinný zamestnávateľa o tejto skutočnosti v písomnej forme upovedomiť a zároveň mu odovzdať vyobrazenie dizajnu (§ 12 ods. 2 ZoD).

Podobne ako pri zamestnaneckom vynáleze alebo zamestnaneckom riešení môže zamestnávateľ písomne uplatniť voči pôvodcovi dizajnu právo na dizajn, a to v lehote troch mesiacov od upovedomenia. Za upovedomenie sa považuje aj podanie prihlášky, ktorej predmetom je zamestnanecký dizajn a v ktorej je ako pôvodca uvedený pôvodca – zamestnanec, ktorý vytvoril dizajn. Ak zamestnávateľ uplatní právo na dizajn, je povinný bezodkladne písomne informovať pôvodcu dizajnu o zvolenom spôsobe ochrany dizajnu, najmä o podanej prihláške, a to bez ohľadu, či ide o prihlášku národnú, európsku (dizajn Spoločenstva) alebo medzinárodnú (§ 12 ods. 3 ZoD).

Ak zamestnávateľ neuplatní v písomnej forme právo na dizajn v trojmesačnej lehote alebo písomne oznámi pôvodcovi, že právo na dizajn neuplatňuje, prechádza toto právo na pôvodcu dizajnu.

Zamestnávateľ, ako aj pôvodca dizajnu sú povinní zachovávať o dizajne mlčanlivosť až do sprístupnenia dizajnu verejnosti, podobne ako je to pri zamestnaneckom vynáleze alebo zamestnaneckom riešení.

Podľa odseku 6 tohto ustanovenia pôvodca dizajnu, voči ktorému sa uplatnilo právo na dizajn, má vo vzťahu k zamestnávateľovi právo na **primeranú odmenu**. Na určenie výšky odmeny je rozhodujúci prínos dosiahnuteľný využitím alebo iným uplatnením dizajnu, pričom sa prihliada na materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení dizajnu, ako aj na rozsah a obsah pracovných úloh pôvodcu dizajnu. Rovnako ako pri zamestnaneckom vynáleze alebo zamestnaneckom riešení je odmena splatná do jedného mesiaca od uplatnenia práva na dizajn.

Ak odmena zjavne nezodpovedá prínosu z neskoršieho využitia alebo iným uplatnením dizajnu alebo ak bola odmena zamestnávateľom určená paušálnou sumou bez zohľadnenia zákonných kritérií podľa ods. 6, pôvodca dizajnu má právo na **dodatočné vyrovnanie** v rovnakých lehotách a rovnakým spôsobom ako pri zamestnaneckom vynáleze alebo zamestnaneckom riešení. Trvanie tohto práva pôvodcu nezanikne skôr, ako trvá ochrana zamestnaneckého dizajnu.

Zánikom pracovnoprávneho alebo inak označeného obdobného vzťahu zostávajú práva a povinnosti vyplývajúce zo zamestnaneckého režimu nedotknuté. Odmeny pri právach spolupôvodcov sa určujú rovnako ako pri právach pôvodcov zamestnaneckého vynálezu alebo zamestnaneckého riešenia. Prioritná je dohoda spolupôvodcov, resp. súdne rozhodnutie o výške podielov, inak platí, že podiely na vytvorení dizajnu sú rovnaké u všetkých spolupôvodcov (§ 12 ods. 9 ZoD). Na neupravené právne vzťahy vyplývajúce zo zamestnaneckého dizajnu sa subsidiárne použije Občiansky zákonník.

Zamestnanecká topografia – dispozitívne je upravený aj vznik zamestnaneckej topografie. Ak pôvodca vytvoril topografiu v rámci plnenia úloh z pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu alebo vytvoril topografiu v rámci plnenia záväzku z iného zmluvného vzťahu, patrí právo na ochranu topografie zamestnávateľovi alebo osobe oprávnenej z iného zmluvného vzťahu (§ 4 ods. 4 ZTPV).

Zamestnanecká vyšľachtená odroda – právny základ je obsiahnutý v ust. § 3 ods. 1 písm. e) zákona č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane odrôd rastlín pri vymedzení pojmu šľachtiteľ – ide o pôvodcu alebo osobu, ktorá si na vlastné náklady a vo vlastnom mene zabezpečila vyšľachtenie alebo objavenie odrody treťou osobou alebo zamestnancami v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom vzťahu; šľachtiteľom je aj právny nástupca takejto osoby.[73]

Zlepšovací návrh – zamestnanec je povinný ponúknuť svojmu zamestnávateľovi zlepšovací návrh, ak sa týka odboru práce alebo činnosti zamestnávateľa (§ 73 ods. 1 ZVPVZN). Podľa ods. 2 má zlepšovateľ právo nakladať so zlepšovacím návrhom bez obmedzenia, ak s ním zamestnávateľ v lehote dvoch mesiacov od ponuky zlepšovacieho návrhu neuzavrel zmluvu o prijatí ponuky zlepšovacieho návrhu a odmene. Právo využívať zlepšovací návrh vzniká uzavretím zmluvy

[73] Komplexne k problematike šťachtiteľstva pozri aktuálny článok MITURA, M. Názvy odrôd rastlín a ich právna ochrana. In *Duševné vlastníctvo*, 24, 2020, 1, s. 4 – 20.

so zlepšovateľom o prijatí ponuky zlepšovacieho návrhu a odmene zaň (§ 74 ZVPVZN).

Rámcový charakter týchto právnych ustanovení nutne predpokladá konkretizáciu vzájomných práv a povinností týkajúcich sa tvorby a následného ekonomického zhodnocovania predovšetkým v zmluvnom vzťahu. Išlo by o nepomenovanú (zmiešanú) zmluvu podľa ust. § 51 OZ, keďže v slovenskom právnom poriadku nie je upravený takýto osobitný zmluvný typ. Pri určovaní konkrétneho obsahu by sa malo prihliadať na pracovné, osobnostno-majetkové (tvorivostné), ale aj občianskoprávne/obchodnoprávne záujmy späté s následným ekonomickým zhodnocovaním tejto tvorby. Vítanou inšpiráciou pri koncipovaní takejto zmluvy by mohli byť ustanovenia zmluvy o dielo (§ 631 až § 656 OZ, § 536 až 565 OBZ), diela na objednávku (§ 91 AZ), autorskej licenčnej zmluvy (§ 65 až 81 AZ), licenčnej zmluvy k predmetom priemyselného vlastníctva (§ 536 až 565 OBZ) a, samozrejme, pracovnej zmluvy (§ 42 a nasl. ZP). Otázky tvorby v pracovnom pomere (autorská tvorba, vynálezcovstvo, ako aj obchodnoprávne otázky vo vzťahu zamestnanca k podnikateľskému prostrediu zamestnávateľa, obchodné tajomstvo, know-how atď.) sa u nás špecificky interdisciplinárne neriešia, pričom sú to témy, pri ktorých sa žiada viacodborové uvažovanie.

10. Medzinárodné právo a duševné vlastníctvo

Potenciálna ubikvita ako priestorová a časová neviazanosť duševného vlastníctva bola spomínaná aj v súvislosti s filozofickými aspektmi duševného vlastníctva. Ide o bytostnú tendenciu k rozširovaniu ideálnych objektov bez ohľadu na hranice štátov. Medzinárodné právo má na zreteli spoluprácu medzi štátmi a rôznymi inými subjektmi medzinárodného práva (vládnymi orgánmi i nevládnymi organizáciami, kolektívnymi a individuálnymi subjektmi) v rovine medzinárodného práva verejného a spoluprácu v rovine medzinárodného práva súkromného. Určitým východiskovým bodom získania základnej orientácie môže slúžiť napríklad aj zoznam použitých skratiek uvedených na začiatku tejto publikácie (medzinárodné dohovory, medzinárodné vládne orgány a mimovládne organizácie). Osobitne treba poukázať na Pekinskú zmluvu o audiovizuálnych umeleckých výkonoch (2012), ktorá nadobudla platnosť pre Slovenskú republiku 28. apríla 2020 (oznámenie MZVEZ SR č. 192/2020 Z. z.).[74]

11. Európske právo a duševné vlastníctvo

Európske právo upravuje v množstve prameňov aj problematiku duševného vlastníctva. Prirodzene, Slovenskú republiku ako členský štát Európskej únie tieto

[74] Novšie pozri WINKLER, M. Medzinárodné právo duševného vlastníctva. In KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 93 – 103. Na získanie širšieho prehľadu pozri ŠVIDROŇ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Juga, 2000, s. 61 – 62 (bibliografické údaje).

pramene zaväzujú.[75] Z hľadiska európskeho práva treba poukázať aspoň na dve najnovšie smernice.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu vzbudila v uplynulých rokoch najbúrlivejšie reakcie verejnosti.

Druhá smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/789 sa týka stanovenia pravidiel výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľných na niektoré online vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov.

Zo starších smerníc treba upozorniť na smernicu EP a Rady 2014/26/EÚ o kolektívnej správe autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva na hudobné diela na online využívanie na vnútornom trhu, a tiež na smernicu EP a Rady 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti, a napokon aj na smernicu EP a Rady 2006/115/ES o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva.

Aj v oblasti európskeho priemyselného vlastníctva možno nadviazať na novšiu publikáciu,[76] avšak s upozornením na legislatívne zmeny oproti pôvodnému stavu. V oblasti ochranných známok došlo k vydaniu nového nariadenia, ktoré sa premietlo aj do vnútroštátnej úpravy. Konkrétne ide o nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 2017/1001 o ochrannej známke Európskej únie. Ochranná známka EÚ môže po novom pozostávať z akéhokoľvek označenia, najmä zo slov (vrátane osobných mien), vzorov, písmen, čísloviek a tvaru výrobku alebo jeho obalu za predpokladu, že tieto označenia sú spôsobilé: 1. rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov a služieb iných podnikov a 2. byť znázornené v registri ochranných známok takým spôsobom, aby verejnosť a úrady presne vedeli, aký predmet je chránený. Z definície ochrannej známky bol vypustený znak nutnej grafickej znázorniteľnosti. Nariadenie upravuje aj kolektívne známky EÚ a certifikačné známky EÚ.

Spomenúť treba aj ďalšie významné nariadenia z oblasti práva priemyselného vlastníctva.

Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 1257/2012, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany. Nariadenie EP a Rady (ES) č. 110/2008 o definovaní, popise, prezentácii, označovaní a ochrane zemepisných označení liehovín. Nariadenie EP a Rady (ES) č. 469/2009 o dodatkovom

---

[75] Opätovne ako pri medzinárodnom kontexte práva duševného vlastníctva, aj pri európskom práve duševného vlastníctva možno odkázať na východiská zo skoršej publikácie. WINKLER, M. Európske právo duševného vlastníctva. In KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 103 – 108.

[76] WINKLER, M. Európske právo duševného vlastníctva. In KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 105-108.

ochrannom osvedčení pre liečivá. Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 608/2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi. Nariadenie EÚ a Rady (EÚ) 2019/1753 o činnosti Únie po jej pristúpení k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach.

III. Aktuálne výzvy v oblasti práva duševného vlastníctva a náčrt jeho ďalšieho rozvíjania v interdisciplinárnych súvislostiach

Mnohé právne i mimoprávne interdisciplinárne súvislosti duševného vlastníctva, ktoré boli naznačené v predchádzajúcich kapitolách, nevyhnutne potrebujú ďalšie rozpracovanie. Táto publikácia má ambíciu skôr inšpirovať k rozvoju myslenia. Náčrt prierezových otázok práva duševného vlastníctva nebol samoúčelný. Od autora sa prirodzene očakáva, že zo skúmaných oblastí vyvodí, resp. ponúkne syntetizujúce originálne myšlienky, využiteľné ako námety *de lege ferenda* pre lepšie právo, osobitne pre právo duševného vlastníctva. Množstvo týchto námetov možno nájsť priamo v jednotlivých kapitolách práce, na tomto mieste sa preto zameriame najmä na syntetizujúce úvahy. Oblasť tvorby si zasluhuje náležitú pozornosť. V dnešných časoch postmoderny, hodnotového relativizmu a nihilizmu hrozí neprimerané redukovanie človeka – tvorcu a výsledkov jeho tvorby. Toto základné východisko predstavuje spoločnú tému práva duševného vlastníctva, pracovného práva i všeobecne občianskeho a obchodného práva. Prirodzene, má byť predmetom záujmu aj iných spoločenských vied – najmä filozofie, psychológie a sociológie.

Účelom a prvoradou úlohou Autorského zákona by mala byť ochrana výsledkov činnosti autorov a tvorby v záujme poskytnutia motivácie na vytvorenie autorských diel. Tvorcovo úsilie by malo byť adekvátne ocenené a primerane podporené, čím by sa vlastne sekundárne stimulovala aj jeho ďalšia tvorivá duševná činnosť. Nijaké skutočné dielo nemôže vzniknúť, ak sa tvorca naň neodhodlá. Na tvorbu musí mať aj primerané materiálne podmienky, ktoré mu často zabezpečujú rôzne subjekty (podnikateľské/nepodnikateľské). Tu sa otvára závažná spoločensko-ekonomická otázka vyvažovania záujmov tvorcov a subjektov umožňujúcich tvorbu.

Na podporu rozvíjania tvorivej duševnej činnosti vznikli organizácie kolektívnej správy. Z príslušných ustanovení AZ vyplýva, že tieto organizácie vyberajú odmeny a náhrady odmien, čo si z ekonomického hľadiska zasluhuje náležitú pozornosť. Poukázať treba najmä na zákonné licencie upravené v ust. § 42 (vyhotovenie diela na súkromnú potrebu) a § 43 (reprografia) AZ v spojení s ust. § 36 AZ. Náhrada odmeny sa určuje podľa prílohy č. 2 AZ. Ako tieto organizácie nakladajú s prostriedkami, ktoré pri svojej činnosti vyberajú, a akým spôsobom podporujú samotných tvorcov,[77] keď publikujúci autori nedostávajú za výsledky vlastnej tvorby odmenu, alebo iba drobné omrvinky, ktoré im sotva môžu stačiť na zabezpečovanie životných potrieb?

---

[77] Ku kolektívnej správe práv pozri ADAMOVÁ, Z. Kolektívna správa autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom. In ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. – ŠKREKO, A. *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. J. Švidroň (ed.) Bratislava : Veda, 2009, s. 157 – 285. ŠVIDROŇ, J. Postmoderna, zneužívanie práva a nový slovenský autorský zákon. In *Právny obzor*, 83, 2000, 6, s. 458 – 462.

Dielo ako výsledok tvorivej duševnej činnosti sa najčastejšie posudzuje iba z ekonomického hľadiska ako „tovar". To by sa malo zmeniť z dôvodu ideálnej povahy diel – ontologickej spätosti s tvorcom. Štefan Luby už v roku 1964 takto upozorňoval na tento problém: „*Komercionalizácia, denaturujúca prirodzenú povahu osobných a osobnomajetkových práv, je zodpovedná aj za to, že sa medzi osobnými a osobnomajetkovými, ba ani medzi nimi a majetkovými právami nerozlišuje presne, a že v dôsledku toho legislatívny systém týchto kategórií práv nie je správny.*"[78] Luby kládol veľký dôraz na ochranu osobných a osobnomajetkových záujmov a bránil sa ich scudziteľnosti a obmedziteľnosti. Kritizoval nakladanie s osobnými právami (napr. s právom na meno) a osobnomajetkovými právami (napr. s autorskými právami a vynálezcovskými právami) ako s tovarom. Dôsledkom komercionalizácie sa rozdiel medzi osobnými a osobnomajetkovými právami relativizuje, ba stáva sa problematickým rozdiel medzi nimi a majetkovými právami.[79]

Dôraz by sa mal klásť nielen na osobnosť tvorcu a zásadu pravdivosti pri určovaní autorstva, ale najmä na otázku kvalitnej tvorby. Napríklad v literatúre ako môže byť tvorba kvalitná, keď takáto tvorba nie je okamžite rentabilná a ako obchodný artikel zďaleka nedosahuje predajnosť diel pre nenáročných čitateľov? Nezriedka potom musia autori za publikovanie svojich prác dokonca aj platiť. Postupne sa čoraz viac vydávajú diela v elektronickej podobe alebo sa zverejňujú na internete, čo je vedené snahou šetriť a obavou o nepredajnosť mnohých odborných publikácií v printovej podobe.

V tejto súvislosti sa natískajú mnohé otázky. Kto najviac zarába na autorských a súvisiacich právach? Kde končia toky peňazí vyberaných v rámci súčasných „obchodných aspektov duševného vlastníctva"? V materialistickej, resp. na konzum nastavenej spoločnosti nerozhoduje kvalita. Ako uvádza Balázs: „(...) nie je podstatné, či niekto vie kvalitne písať, myslieť, hovoriť, tvoriť, spievať; podstatné je, koho má za sebou, ako ho vedia predať a ako vie presvedčiť konzumenta."[80] Čo neprináša úžitok hneď, ani nie je cenené. Duchovné hodnoty, ktoré nepredstavujú okamžitý majetkový efekt, sa nepovažujú za dôležité. Takéto parciálne, jednostranné, výlučné poňatie človeka a jeho tvorby treba kategoricky odmietnuť, pretože dôsledkom je braková tvorba, ktorá nás obklopuje z každej strany. Tá vynáša, preto sa propaguje, a hodnotná domáca tvorba sa ignoruje, čo vedie k čoraz väčšiemu ohlupovaniu ľudí. Podľa Švidroňa sa dôraz na čisto majetkovú rovinu duševného vlastníctva zreteľne vníma na celom svete najmä po prijatí Dohody o obchodných aspektoch práv k duševnému vlastníctvu (TRIPS) v roku 1994. Pritom v Európe malo tradičné autorské právo až do 80. rokov minulého storočia

[78] LUBY, Š. Problém legislatívnopolitickej systematizácie osobných a osobnomajetkových práv. In *Právny obzor*, 1964, 4, s. 193.

[79] Tamže, s. 196.

[80] BALÁZS, KRSTITEĽ, J. Teologická meditácia. Medzi kultúrou a masovým vkusom. In *Viera a život*, 20, 2010, 3, s. 45.

dosť silné postavenie. Dnešné autorské právo nezodpovedá víziám svetoznámeho literáta a romantika Victora Huga (1802 – 1885), ktorý v roku 1978 na základe vlastných skúseností inicioval vznik Medzinárodného literárneho a umeleckého združenia – ALAI.[81] Prelom v smere k absolútnej komercializácii a takmer výlučnej materializácii autorského práva aj na európskom kontinente nastal podľa Švidroňa najmä po pristúpení USA k Bernskému dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel koncom 80. rokov.[82] Kontinentálna Európa prakticky nedokázala udržať pôvodné koncepcie a autorské právo začalo čoraz viac slúžiť tzv. law of entertainment – priemyslu zábavy. Dnes všade počuť hluk a vidieť brak, na ktorých sa zarába prostredníctvom autorského práva a vďaka seriózne nekontrolovanej kolektívnej správy autorského práva, a s tým súvisiacich práv výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov, zvukovo-obrazových záznamov a rozhlasových a televíznych médií. Obrovské množstvá vyberaných peňazí končia nevedno kde, podobne je to aj na Slovensku. Mediálna bieda a humbug prevalcovali takmer celú ušľachtilú kultúru. Svet ovládla „ekonomika hier“, a tak autorské právo ešte hlbšie v jeho mravnom úpadku slúži podľa Švidroňa zaangažovane aj tejto „kultúre hier“ ... Neprospieva „gamblerovi“, ale tomu, kto ho ku „gamblerstvu priviedol“, a na jeho mravnom úpadku buduje svoj „priemysel zábavy a hier“.

Podobne vníma Švidroň situáciu aj v oblasti priemyselných práv. Zbrojný, ťažobný, farmaceutický či automobilový priemysel, ktoré sú na prvom mieste vo využívaní súčasného systému priemyselných práv pri zveľaďovaní svojho „profitu“ a návratnosti investícií na úkor životného prostredia – o ľudskej stránke súčasného „globálneho spôsobu života“ už ani nehovoriac... Súťažné právo – aj dizajn a reklama – vedú k čoraz „atraktívnejším“ zbytočnostiam či priamo škodlivosti.[83] Švidroň k tomu formuluje ďalšie kritické poznámky. V takom „práve duševného vlastníctva”, akým sa táto oblasť práva stala, neexistuje rozumný zmysel na jeho podporu bez zásadnej kritiky. Degraduje to aj pôvodný zmysel práva vôbec a profesie právnikov, pre ktorých sa aj právo duševného vlastníctva stalo poväčšine len technickým spôsobom obživy, a nie vyvažovaním záujmov a hľadaním spravodlivosti vo vzťahoch medzi ľuďmi, najmä keď sa stanú spornými.

---

81 KRÁLIČKOVÁ, B. – KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. Študijné dni – ALAI 2010: Dĺžka trvania autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom. In *Duševné vlastníctvo*, 14, 2010, 4 [Cit. 2020-07-28], s. 24 – 28. Dostupné aj na internete: <http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_1004.pdf>; tiež v správe z vedeckého života: KRÁLIČKOVÁ, B. – KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. Študijné dni – ALAI 2010: Dĺžka trvania autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom. In *Právny obzor*, 94, 2011, 2, s. 213 – 215.

82 ŠVIDROŇ, J. Situácia v oblasti práva duševného vlastníctva je vzdialená od mojich predstáv. Martin Husovec. In *Najpravo.sk*, 18. 10. 2012 [Cit. 2020-07-28], Dostupné na internete: < https://www.najpravo.sk/clanky/jan-svidron-situacia-v-oblasti-prava-dusevneho-vlastnictva-je-vzdialena-od-mojich-predstav.html?print=1>.

83 ŠVIDROŇ, J. <svidronjan@mail.t-com.sk >Pravo dusevneho vlastnictva dnes... [online]. Message to: <marian.kropaj@gmail.com>. 10. 8. 2011; 09:06. [Cit. 2013-6-7]. Osobná komunikácia.

O to dôležitejší je význam právnej vedy a v jej rámci vedy práva duševného vlastníctva, ktoré by malo kriticky aj konštruktívne reflektovať súčasnú spoločenskú prax. Systémové súvislosti sú síce veľmi široké a ďalekosiahle, avšak všetko sa odvíja od podstaty hodnôt, ktoré sa tu ctia a inde nectia. V takom stave sveta možno ťažko dosiahnuť porozumenie, harmóniu, stabilitu a istotu, ktorým sme v tejto práci venovali pozornosť. Bez odhalenia kolosálnych podvodov, ktoré na celom ľudstve páchajú skupiny najvplyvnejších svetových manipulátorov – využívajúcich možno „až na prvom mieste" aj súčasný „systém práv na duševné vlastníctvo" – sa však ľudstvo z cesty do skazy nevymaní.

Z tohto stavu treba hľadať rozumné východisko, k tomu má smerovať aj táto práca.

Dobrý je taký ekonomický prístup, ktorý chápe a uznáva hodnotu autorovej tvorivej duševnej činnosti a oceňuje (aj materiálne) úsilie, ktoré tvorca musel vynaložiť. V opačnom prípade ťažko možno dosahovať duchovnú rovnováhu medzi autormi a inými subjektmi zúčastnenými na tvorbe a spoločenskom využívaní výsledkov tvorivej duševnej činnosti a napĺňať hlavný zmysel tvorby – pozdvihovanie kultúry.

Tieto fakty treba mať v prvom rade na zreteli v prípade odhodlania na navrhovanie lepšieho vyvažovania záujmov rôznych zúčastnených subjektov podieľajúcich sa na tvorbe a spoločenskom využívaní výsledkov tvorivej duševnej činnosti.

Výsledky duševnej tvorivej činnosti majú v masovokonzumne orientovanej spoločnosti všeobecne veľmi malú hodnotu, pričom uvedené platí o spoločnoti, ktorá sa označuje ako informačná a hlási sa k znalostnej ekonomike. Môže to súvisieť aj so 40-ročným obdobím „reálneho socializmu" od roku 1948 v Československu a jeho mocensky nastolenou ideológiou.

Za veľmi podstatné treba považovať ďalej rozvinutie medziodborovej vedeckej spolupráce doma, ale i v zahraničí.[84] Prostredníctvom interdisciplinárneho prístupu možno riešiť aj otázku vzťahu občianskoprávnej úpravy a práv vznikajúcich na základe výsledkov duševnej tvorivej činnosti. Pri jeho tvorbe treba z legislatívno-technického hľadiska venovať zvýšenú pozornosť predovšetkým terminológii a používaniu adekvátnych pojmov. To však nepokladáme za najdôležitejšie. Prvé miesto a ratio legis každej právnej úpravy má patriť ČLOVEKU – OSOBE.

Poznatky a znalosti z filozofie ako integrujúcej disciplíny a iných mimoprávnych odborov je nevyhnutne potrebné reflektovať pri príprave každého návrhu zákona. Pri koncipovaní Občianskeho zákonníka ako základného kódexu súkromného práva je to priam bytostne nevyhnutné.

---

[84] Významnou cestou k porozumeniu a rozvoju spolupráce sú preklady diel zahraničných autorov. Pozri napr. pozn. 253 In ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. –ŠKREKO, A. *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva.* Bratislava : Veda, 2009, s. 124. Pozri STRAUS, J. Režim Európskeho inštitútu pre telekomunikačné normy ETSI: Zásady, použiteľné právo a účinok voči predloženým vyhláseniam. In *Právny obzor*, 96, 2013, 6, s. 543 – 566.

K budúcim výzvam treba zaradiť aj otázky tvorby v pracovnom pomere. Ešte stále sa u nás tieto špecificky interdisciplinárne otázky neriešia (autorská tvorba, vynálezcovstvo, zlepšovateľstvo, ako aj otázky obchodnoprávno-pracovného vzťahu, povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere, aj vo vzťahu k podnikateľskému prostrediu zamestnávateľa). Rovnako treba tiež podrobnejšie rozpracovať otázky obchodného tajomstva, úlohy zamestnávateľa a jeho rešpektovania zamestnancami v spoločnom záujme oboch strán zamestnaneckého vzťahu, ako aj ďalšie otázky interdisciplinárneho prieniku práva duševného vlastníctva s pracovným právom.

Už v roku 1991 formuloval Švidroň zaujímavú myšlienku: prijatie tzv. zákonníka tvorby – kódexu, ktorý by upravoval všetky vzťahy osobnostno-tvorivej povahy. Čiže vzťahy vznikajúce v spojitosti s tvorbou a spoločenským uplatňovaním výsledkov duševnej činnosti – s primárnym zreteľom na osobnosť a záujmy skutočných tvorcov, s primárnym zreteľom na všetky spoločenské záujmy spojené so spoločenským využívaním výsledkov tvorby, ako aj so zreteľom na medzinárodné a európske záväzky.[85] Táto idea sa ukázala ako správna a nadčasová v kontraste s množstvom legislatívy upravujúcej duševné vlastníctvo. Minimálne podstatná časť priemyselných práv by pokojne mohla byť upravená v jednom kódexe spolu s autorským právom. Na ilustráciu treba uviesť, že pri ostatných novelizáciách priemyselných práv č. 242/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2008, resp. od 1. 1. 2019, a tiež aj pri novelizácii č. 291/2018, si možno všimnúť, že v podstate veľmi podobne upravila okrem vynálezov, úžitkových vzorov aj dizajny a ochranné známky. Aj štruktúra jednotlivých osobitných predpisov upravujúcich pôvodcovské práva priemyselného vlastníctva je do značnej miery podobná a v jednotlivých predpisoch je podstatná časť zbytočne duplicitná (napríklad otázka pôvodcovstva, zamestnanecký režim, prevod a prechod práva na riešenie, spolumajiteľstvo, prevod, prechod, záložné právo, licenčná zmluva, vymáhanie práv atď.). Preto by určitá harmonizácia a unifikácia práva tvorby v podobe tzv. zákonníka tvorby bola vhodná. Popri základnom občianskoprávnom kódexe – Občianskom zákonníku – by existoval ďalší základný osobnostno-tvorivostný zákonník, ktorý by upravoval vzťahy vznikajúce v procese duševnej tvorivej činnosti a neskoršieho spoločenského uplatňovania ideálnych objektov duševného vlastníctva. Štruktúra zákonníka tvorby by sa mohla členiť na všeobecnú a osobitnú časť, pričom všeobecná časť by upravovala základné otázky duševného vlastníctva (subjekty, predmety, obsah, zmluvy a zodpovednosť), a osobitná časť by mohla byť členená podľa oblastí tvorby – na vedeckú, umeleckú a technickú, prípadne konkrétne podľa jednotlivých ideálnych objektov alebo podľa základných tried práva tvorby.[86]

S myšlienkami profesora Švidroňa sa plne stotožňujem a vytvorenie Zákonníka tvorby podporujem.

---

[85] ŠVIDROŇ, J. *Tvorba a právo*. Bratislava : Veda, 1991. s. 285.

[86] ŠVIDROŇ, J. *Tvorba a právo*. Bratislava : Veda, 1991, s. 288.

ZÁVER

Cieľom autora bolo upozorniť na široké interdisciplinárne aspekty práva duševného vlastníctva. Niektoré všeobecné otázky práva duševného vlastníctva sú iba načrtnuté, avšak naznačujú možnosti ďalšieho uvažovania a ďalšieho podrobnejšieho rozvíjania. Jednotlivé odbory sú síce samostatné, autonómne sa rozvíjajú, ale mnohé problémy sú spoločné., a možno sa domnievať, že pri viacodborových pohľadoch sa skôr nájde najlepšie riešenie. Publikácia môže inšpirovať právnikov i záujemcov z mimoprávnych odborov. Naznačené témy treba naďalej považovať za predmet vedeckého záujmu a venovať im serióznu pozornosť aj v budúcnosti. Túto publikáciu, aj keď poukazuje na široký záber viacodborovej literatúry, autor aj po viacročnom intenzívnom štúdiu a výskume stále chápe len ako úvod do problematiky danej témy.

Použitá literatúra

ANZENBACHER, A. *Úvod do filosofie*. 2. preprac. vyd. Prel. K. Šprunk. Praha : Portál, 2004, 384 s.

BAKOŠOVÁ, E. Základy sociológie pre právnikov. Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2001, 155 s.

BALÁZS, KRSTITEĽ, J. Teologická meditácia. Medzi kultúrou a masovým vkusom. In *Viera a život*, 20, 2010, 3, s. 45.

BÁRÁNY, E. Autopoietický sociálny subsystém právo? In *Sociológia – Slovak Sociological Review*. 43, 2011, 2, s. 111 – 132.

BLAHO, P. Vlastníctvo a držba v československom občianskom práve v rokoch 1950 – 1983 (Historickoprávna štúdia). In *Právny obzor*, 91, 2008, 4, s. 267 – 282.

BLAHO, P. – ŠVIDROŇ, J. (eds.) *Kodifikácia, europeizácia a harmonizácia súkromného práva: VIII. Lubyho dni : medzinárodná vedecká konferencia Smolenice 16. – 17. september 2004*. Bratislava : Iura Edition, 2005, s. 450 s.

ČIŽIKOVÁ, A. Vývoj inovačnej politiky v Slovenskej republike. In *Duševné vlastníctvo*, 24, 2020, 1, s. 22 – 24.

Dôvodová správa k novele Obchodného zákonníka zo dňa 18. 8. 2017. Dostupné na internete: https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6489 (28. 07. 2020).

ĎURIANČIKOVÁ, Z. Mediácia v oblasti duševného vlastníctva. In *Duševné vlastníctvo*, 24, 2020, 2, s. 4 – 14.

GREGUŠOVÁ, D. – CHLÍPALA, M. Licenčná zmluva ako základný zmluvný typ pre oblasť duševného vlastníctva. In *Duševné vlastníctvo*, 8, 2005, 2, s. 24 – 29.

GREGUŠOVÁ, D. – CHLÍPALA, M. Slobodný softvér a softvér s voľným kódom (Licenčné podmienky pre slobodný softvér). In *Právny obzor*, 97, 2013, 5, s. 447 – 458.

GUARDINI, R. *Sloboda a zodpovednosť*. Trnava : Dobrá kniha, 2001, 80 s.

HOLUB, D. – MAGUROVÁ, H. – KROPAJ, M. Legislatíva kúpeľníctva ako súčasti cestovného ruchu v Slovenskej republike. In *Právo v podnikání vybraných členských států Evropské Unie : sborník příspěvků k IX. ročníku mezinárodní vědecké konference*. Praha : Troas, 2017, s. 78 – 84.

HOLUB, D. – VETERNÍKOVÁ, M. – KROPAJ, M. – MAGUROVÁ, H. – SLEZÁKOVÁ, A. – BARTALSKÁ, K. *Základy práva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, 356 s.

HREHOVÁ, H. a kol. *Transformácia identity človeka v slovenskej spoločnosti*. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2010, 192 s.

HUMENÍK, I. – SZANISZLÓ, M. I. Biomedicínsky výskum – právne, eticky, filozoficky. 1. vyd. Bratislava : Eurokódex, 2012, 336 s.

HUNT, M. *Dějiny psychologie*. 1. vyd. Preložili R. Mlíkovská a I. Müller. Praha : Portál, 2000, 712 s.

JURKOVIČOVÁ, L. a kol. *Poistné právo pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2020, 224 s.

KAČÁNI, V. Osobnosť. In ĎURIČ, L. – BRATSKÁ, M. a kol. *Pedagogická psychológia*. Terminologický a výkladový slovník. Bratislava : SPN, 1997, s. 212.

KAPLAN, K. – TOMÁŠEK, D. O cenzuře v Československu v letech 1945 –1956. In *Studie, Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, sv. 22*. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994, 183 s.

KATUNINEC, M. a kol. *Niekoľko pohľadov na kresťanskú sociálnu etiku a jej vplyv na Slovensku*. Trnava : Trnavská univerzita v Trnave, 2016, 262 s.

KATUNINEC, M. Kresťanská viera a usporiadanie spoločnosti. In *Viera a život*, 21, 2011, 1, s. 65 – 74.

KATUNINEC, M. – ZÁLEŠÁK, T. *Rub a líce demokracie.* Trnava : Filozofická fakulta TU v Trnave, 2006, s. 197 s.

Kolektív autorov. *Osobnomajetkové práva I*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1968, 400 s.

Kolektív autorov. *SUB SPECIE AETERNITATIS. Život a dielo profesora Jána Švidroňa (1952 – 2014)*. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, Faber, 2015, 352 s.

KRÁLIČKOVÁ, B. – KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. Študijné dni – ALAI 2010: Dĺžka trvania autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom. In *Duševné vlastníctvo*, 14, 2010, 4 [Cit. 2020-07-28], s. 24 – 28. Dostupné aj na internete: http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_1004.pdf.

KRÁLIČKOVÁ, B. – KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. Študijné dni – ALAI 2010: Dĺžka trvania autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom. In *Právny obzor*, 94, 2011, 2, s. 213 – 215.

KROPAJ, M. a kol. *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, 207 s.

KROPAJ, M. Aktuálne otázky priemyselného vlastníctva v Slovenskej republike. Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie, 10 [09. 11. 2018, Praha, Česko]. In *Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie* : sborník příspěvků k X. ročníku mezinárodní vědecké konference. Praha : Troas, 2018, s. 143 – 148.

KROPAJ, M. Design license agreement; Trends and challenges in the European business environment, 6 [17. 10. 2019 – 18. 10. 2019, Mojmírovce, Slovensko]. In *Trends and challenges in the European business environment: trade, international business and tourism* [elektronický dokument] : proceedings of the 6th international scientific conference. Bratislava (Slovensko) : Ekonomická univerzita v Bratislave. Celouniverzitné pracovisko EUBA. Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2019, s. 260 – 266 [CD-ROM].

KROPAJ, M. Hľadanie harmónie vo vzájomných vzťahoch pri vytváraní a používaní výsledkov tvorivej duševnej činnosti. In *Právo v európskej perspektíve*. Trnava : Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2011, s. 865 – 879.

KROPAJ, M. Inštitút práva duševného vlastníctva v Krakove. In *Duševné vlastníctvo*, 94, 2011, 3 [Cit. 2020-07-28], s. 23 – 25. Dostupné aj na internete: http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_1103.pdf>.

KROPAJ, M. Licenčná zmluva na používanie ochrannej známky a rozvoj obchodu = Trademark license agreement and trade development. In *Studia Commercialia Bratislavensia* : vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, 12, 2019, 2, s. 212 – 221.

KROPAJ, M. Nový autorský zákon a rozvoj obchodu. In *Studia commercialia Bratislavensia* : vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, 9, 2016, 36, s. 447 – 454.

KROPAJ, M. Nový zákon o zájazdoch a rozvoj obchodu. In *Studia Commercialia Bratislavensia* : vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, 11, 2018, 2, s. 208 – 216.

KROPAJ, M. Obchodné tajomstvo a rozvoj obchodu. In *Vedecké state Obchodnej fakulty 2018/2* [elektronický dokument] : zborník vedeckých statí. Bratislava (Slovensko) : Ekonomická univerzita v Bratislave. Celouniverzitné pracovisko EUBA. Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2018, s. 102 – 109 [CD-ROM].

KROPAJ, M. Právne a mimoprávne interdisciplinárne aspekty filmového diela. In Duševné vlastníctvo, 14, 2010, 3 [Cit. 2020-07-24], s. 15 – 19. Dostupné aj na internete: http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_1004.

KROPAJ, M. *Právnofilozofické východiská práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Veda, 2013, 271 s.

KROPAJ, M. Vyučovanie duševného vlastníctva na univerzitách. In *Právny obzor*, 100, 2017, č. 4, s. 438 – 441.

KROPAJ, M. Význam poznania administratívnoprávnej regulácie pre absolventa Ekonomickej univerzity. In *Vedecké state Obchodnej fakulty 2012*. Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2012, s. 383 – 393.

KROPAJ, M. – BARTALSKÁ, K. *Základy pracovného práva pre ekonómov*. Bratislava : Ekonóm, 2014, 165 s.

KROPAJ, M. – KROPAJOVÁ, M. II. česko-slovenský vedecký seminár k autorskému právu. Vyváženie záujmov v autorskom práve. In *Duševné vlastníctvo*, 14, 2010, 3 [2020-07-24], s. 27 – 29. Dostupné aj na internete: <http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/DV_3_2010.pdf>.

KROPAJ, M. – MARTIŠOVÁ (KROPAJOVÁ), M. Interdisciplinárny pohľad na autorské právo, význam vedeckej práce a vyvažovanie záujmov v slovenskom autorskom práve. In *Právny obzor*, 93, 2010, 4, s. 410 – 422.

KROPAJ, M. – PASTRNÁKOVÁ, P. Historická cesta k francúzskej kodifikácii súkromného práva – sekulárne právo ako vhodná inšpirácia pre slovenské súkromné právo? (historicko-právna a filozofická štúdia). In Acta Universitatis Tyrnaviensis – Iuridica : ročenka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave 2010. Trnava : *Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy,* 2010, 145 – 180.

LAZÍKOVÁ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Iura Edition, 2012, 302 s.

LETZ, J. *Filozofická antropológia*. Druhé doplnené vyd. Trnava: Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2011, s. 149. [Cit. 2020-07-28].

Dostupné na internete: http://fff.truni.sk/userdata/publications/letz_antropologia.pdf.

LUBY, Š. Komplexná úprava a ochrana autorskoprávnych vzťahov jednotlivými odvetviami právneho poriadku. In *Právny obzor*, 45, 1962, č. 5, s. 257 – 270.

LUBY, Š. Problém legislatívno-politickej systematizácie osobných a osobnomajetkových práv. In *Právny obzor*, 47, 1964, 4, s. 193 – 209.

LUBY, Š. Niektoré aktuálne otázky občianskoprávnej terminológie. In *Právny obzor*, 42, 1959, s. 209 – 211.

LUBY, Š. Slovenská právna terminológia – vývin, stav, výhľady. In *Právnické štúdie*, 1953, 1, s. 165 – 225.

LUBY, Š. Teoretické otázky právnej terminológie v normotvornom procese. In Právník, 113, 1974, s. 728 a nasl.

MAGUROVÁ, H. a kol. *Základy práva v cestovnom ruchu pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, 184 s.

MAREK, K. Obchodněprávní licenční smlouva. In *Duševné vlastníctvo*, 11, 2008, 2, s. 23.
MARŠÁLEK, P. *Právo a společnost.* Praha : Nakladatelství Auditorium, 2008, s. 258 s.
MITURA, M. Názvy odrôd rastlín a ich právna ochrana. In *Duševné vlastníctvo*, 24, 2020, 1, s. 4 – 20.
NÁVRAT, M. Licenčné zmluvy podľa nového autorského zákona. In *Právny obzor*, 2003, 6, s. 558 – 564.
OVEČKOVÁ, O. – VOZÁR, J. a kol. *100 rokov časopisu Právny obzor*. Bratislava : Veda, 2017, 512 s.
PRUSÁK, J. *Právo v spoločnosti*. Bratislava : Obzor, 1980, s. 232.
ROHÁČEK, P. *Zákon o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 256 s.
RYBÁRIK, K. Autorské právo k dielam vytvoreným v pracovnom pomere. In *Právny obzor*, 64, 1981, 1, s. 37 – 50.
STRAUS, J. Režim Európskeho inštitútu pre telekomunikačné normy ETSI: Zásady, použiteľné právo a účinok voči predloženým vyhláseniam. In *Právny obzor*, 96, 2013, 6, s. 543 – 566. Preložil J. Švidroň.
SYROVÁTKA, J. Potřebujeme ochranu myšlenkových hodnot. In *Distance*, 2000, 1 [Cit. 2020-06-19]. Dostupné na internete: <http://www.distance.cz/rocnik-2000/1-cislo-6/potrebujeme-ochranu-myslenkovych-hodnot>.
ŠTEFANKO, J. (Zost.) *Prvý Občiansky zákonník. Platný od roku 1951 do roku 1964 s dôvodovou správou a so súvisiacimi predpismi zameranými na vecné právo*. Šamorín : Heuréka, 1999, 352 s.
ŠVIDROŇ, J. K niektorým terminologickým otázkam v oblasti práva duševného vlastníctva: poznámka do diskusie. In *Duševné vlastníctvo*, 2, 1998, 1, s. 11 – 12.
ŠVIDROŇ, J. Medzigeneračný pohľad na vývoj práva duševného vlastníctva v slovensko-českej vedeckej spolupráci. In *Právny obzor*, 95, 2012, č. 4, s. 307 – 312.
ŠVIDROŇ, J. Postmoderna, zneužívanie práva a nový slovenský autorský zákon. In *Právny obzor*, 83, 2000, 6, s. 458 – 462.
ŠVIDROŇ, J. Právna ochrana výsledkov vedeckej a technickej tvorby. In *Právny obzor*, 70, 1987, 3, s. 180 – 192.
ŠVIDROŇ, J. Právo duševného vlastníctva. In LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné 2*. 3., podstatne prepracované a aktualizované vyd. Bratislava : Iura Edition, 2006, s. 375 – 570.
ŠVIDROŇ, J. Rozvíjanie tradície česko-slovenskej vedeckej spolupráce v oblasti autorského práva (s mozaikou osobných spomienok). In *Právny obzor*, č. 4, 2010, s. 287 – 302.
ŠVIDROŇ, J. Situácia v oblasti práva duševného vlastníctva je vzdialená od mojich predstáv. Martin Husovec. In *Najpravo.sk*, 18. 10. 2012 [Cit. 2020-07-28], Dostupné na internete: < https://www.najpravo.sk/clanky/jan-svidron-situacia-v-oblasti-prava-dusevneho-vlastnictva-je-vzdialena-od-mojich-predstav.html?print=1>.
ŠVIDROŇ, J. Technická tvorba a právo v premenách šiestich desaťročí. In *Právny obzor*, 91, 2008, 4, s. 259 – 261.
ŠVIDROŇ, J. *Tvorba a právo*. Bratislava : Veda, 1991, 308 s.
ŠVIDROŇ, J. Tvorba vedeckého systému práva duševného vlastníctva. I. časť: Obdobie pred rokom 1989. In *Právny obzor*, 91, 2008, 5, s. 416 – 426.
ŠVIDROŇ, J. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava : Juga, 2000, 252 s.

ŠVIDROŇ, J. – ADAMOVÁ, Z. – NÁVRAT, M. – ŠKREKO, A. *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. J. Švidroň (ed.). Bratislava : Veda, 2009, 680 s.

ŠVIDROŇ, J. – VOJČÍK, P. (Zost.) *Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému. IV. Lubyho právnické dni: medzinárodná konferencia*. Bratislava, 23 . – 25. september 1996. Bratislava : Vydavateľské oddelenie PraF UK, 1997, 344 s.

TELEC, I. Licenční smlouva podle autorského zákona I. In *Duševné vlastníctvo*, 4, 2001, 3, s. 7 – 12.

TELEC, I. Licenční smlouva podle autorského zákona II. In *Duševné vlastníctvo*, 4, 2001, 4, s. 13 – 18.

TELEC, I. Souhlas, nebo licenční závazek? In *Právny obzor*, 97, 2013, 5, s. 435 – 446.

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, novela zákona – parlamentná tlač 649. Zákon vyšiel v Zbierke zákonov 8. 11. 2017 pod č. 264/2017: https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6489.

VOJČÍK, P. – VYPARINA, S. Licencia na využívanie vynálezu a prevod patentu. In *Duševné vlastníctvo*, 1997, č. 4, s. 6.

VOJČÍK, P. a kol. *Právo duševného vlastníctva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, 495 s.

VOJČÍK, P. – ADAMOVÁ, Z. – BAČÁROVÁ, R. – MOLNÁR, P. – SZATTLER, E. *Právo duševného vlastníctva*. Praha : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 480 s.

ZÁMOŽÍK, J. Vybrané právne aspekty licenčných zmlúv na shareware a freeware a ich kontraktácie podľa slovenského práva. In *Právny obzor*, 85, 2005, 4, s. 248 – 254.

Zločiny komunizmu na Slovensku. 1948 – 1989. 1. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001, 743 s;

Zločiny komunizmu na Slovensku. 1948 – 1989. 2. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001, 575 s.

Právne predpisy podľa textu

Marián Kropaj

Právne a mimoprávne východiská duševného vlastníctva

Vydal Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied, Bratislava, v roku 2020
ako elektronickú publikáciu na CD-ROM.

Vydanie prvé.

Zodpovedná redaktorka: PhDr. Beata Vrzgulová

ISBN 978-80-973039-4-5 (e-pub)